

GLASNIK

DELOVNE SKUPNOSTI ■ INDUSTRIJSKEGA MONTAŽNEGA PODJETJA ■ LJUBLJANA

1. MAJ 1971

LETO V

ŠTEVILKA 5

Delovišče Šibenik nov izpit za naše monterje

Obrat CKV Maribor stoji letos pred zelo zahtevno nalogo: izdelavo vseh instalacij s projekti vred za Tovarno lahkih metalov v Šibeniku. Ker gre tu za zelo obsežna in strokovno zahtevna dela, ki jih obrat doslej v tako velikem obsegu še ni izvajal, je razumljivo, da se bodo vsi tisti, ki bodo sodelovali pri teh delih, srečavali z različnimi problemi, ki se bodo pojav-

(Nadaljevanje na 2. str.)

ČESTITKA ZA PRAZNIK

Mednarodni praznik dela – 1. maj, simbol solidarnosti delovnega razreda v boju za enakopravne odnose, praznujemo letos v znamenju proslav ob 30-letnici ustanovitve Osvobodilne fronte Slovenije in s tem tudi pričetka narodnoosvobodilnega boja naših narodov v drugi svetovni vojni.

Praznovanje letošnjega 1. maja bo vsekakor temeljilo tudi na bližnjem – II. kongresu samoupravljalcev Jugoslavije, od katerega pričakujemo nove smernice za delo in razvoj našega samoupravnega družbeno-političnega sistema.

Vsem članom našega kolektiva želimo prijetno prvomajsko praznovanje!

Portorož, še pred kratkim naše veliko delovišče, pričakuje prvomajske praznike in z njimi začetek sezone

AKTUALNA TEMA

Brez odlašanja reklamirati!

TO POT ZADNIJKRAT:

Anonimka

ALI PISMENA OBTOŽEVANJA
IN NATOLCEVANJA
BREZ PODPISA AVTORJA

Dne 18. marca je bilo poslano anonimno pismo na republiški odbor sindikatov Slovenije. V anonimki, ki se nanaša na TEN, neznani pisec neupravičeno in neodgovorno obrekuje organe upravljanja in očita samovoljo posameznikom, ki po njegovih trditvah ne spoštujejo in ne izvajajo sklepov kolektivnih organov. Prav tako v anonimki očita samovoljno sprejemanje in premeščanje delavcev in članov ODS v druge obrate, brez ustreznih sklepov pristojnih komisij.

Kot vsaka anonimka je tudi ta priromala nazaj v tovarno, kjer je dejansko pravo mesto za ugotavljanje resnice. Tako se je zgodilo tokrat, tako se bo zgodilo tudi v bodoče. Probleme je treba reševati tam, kjer nastajajo.

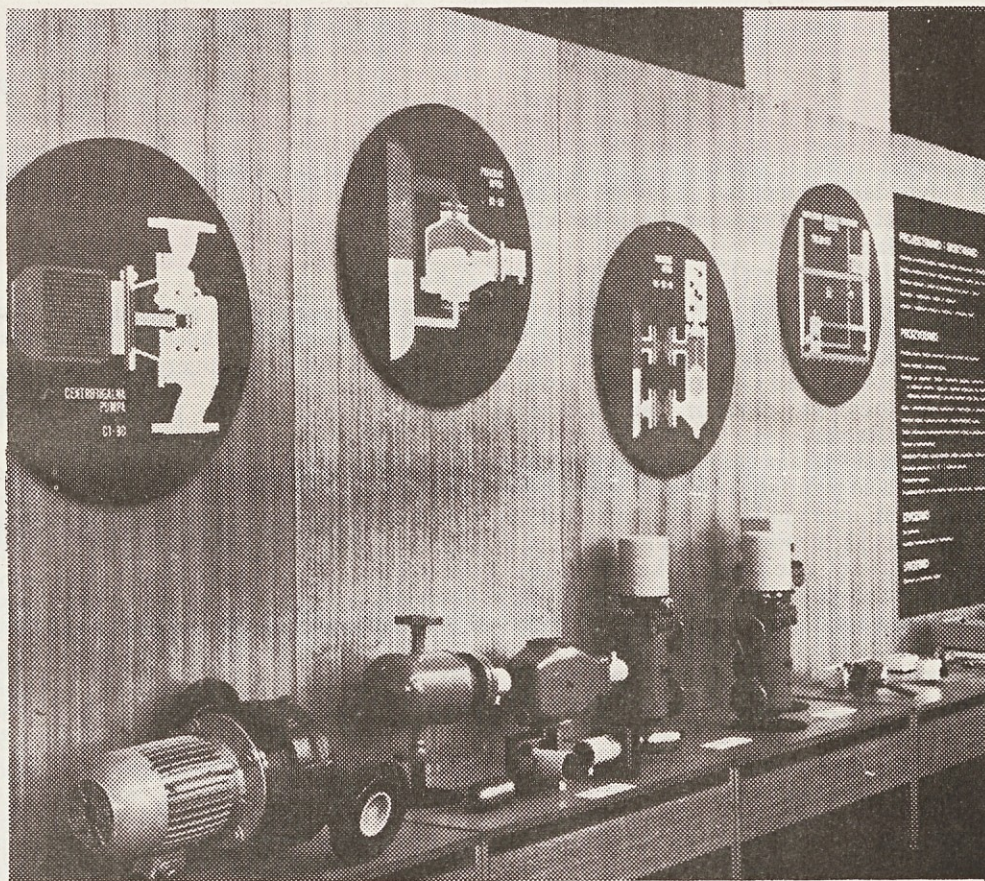
Vsebinsko anonimke je obravnaval strokovni kolegij tovarne, aktiv ZK v TEN in izvršni odbor sindikalne organizacije IMP v prisotnosti predsednika CDS, predsednika ODS TEN, sekretarja osnovne organizacije ZK IMP, predstavnikov mestnega sindikalnega sveta in nekaterih vodilnih in vodstvenih delavcev IMP in TEN. Vsem tem organom in organizacijam so bila dana ustrezna pojasnila z dokumentacijo, ki jasno izpodbija očitke v anonimki. Vsi navedeni organi so ne samo obsodili neodgovorno pisanje, temveč so obsodili anonimko kot akt, za katerim se skriva neodgovorna oseba, in ki ničesar ne prispeva k reševanju stvari.

Očitno je, da anonimni pisec ne pozna zakonskih predpisov in internih samoupravnih aktov, si jih napačno tolmači ali pa jih namenoma noče razumeti. Verjetno je celo strahopetec, ki se boji resnice, očita nekaj, kar ne more in si ne upa dokazati. Ribariti v kalnem, razburjati duhove v kolektivu, pri vsem tem pa se skrivati v anonimnosti, je precej lahko delo, vendar ne pošteno in odkrito.

Vsem članom kolektiva bi rad povedal, da imamo v okviru podjetja organizacije in organe, v katerih so ljudje, ki so razgledani, politično dovolj zreli in poštenu, da znajo razsoditi, kaj je prav in kaj napak. Pota in načini za reševanje vseh mogočih problemov in vprašanj so znana domala slehernemu članu našega kolektiva in se jih brez strahu lahko poslužujemo.

Na kraju naj povem še to, da je bila anonimka z dne 18. marca 1971 poslednja, s katero so se ukvarjali pristojni organi v podjetju in zunaj njega in da v bodoče anonimk ne bomo več obravnavali, kar je bil tudi izrecen sklep zgoraj navedenih forumov. Kdor za probleme in napake ve, ali celo za njih povzročitelje, naj jih pove na glas na pristojnem mestu, morda celo z nakazano rešitvijo. Nihče od pristojnih mu ne bo mogel odreči, da jih ne bo začel reševati, jih delno ali dokončno rešil.

F. K.

Mednarodni pomladanski zagrebški velesejem, na katerem je letos na 160.000 kvadratnih metrih razstavišnega prostora razstavljalo nad 1.600 razstavljalcev iz 25 držav, je bil odprt od 19. do 25. aprila. Med pomembnejšimi novimi proizvodi je IMP pokazalo nov komandni pult in komandno ploščo s shemo za procesno industrijo, oboje izdelek TEN, Tovarna Trata pa črpalke, nivojska stikala, elektromotorne pogone, termostate itd. Posebno pozornost obiskovalcev so pritegnile naše klima naprave, toplotni izmenjevalniki in centrifugalni ventilatorji, izdelek naše nove tovarne v Vojkovi ulici

IZVEDBENO PROJEKTIVNI BIRO IMP JE PRIDOBIL

Oddelek za standardizacijo

Znanje, spoznanja in izkušnje, ki si jih posameznik in strokovnjak tekom let svojega dela nabere, so dragocene za vse, predvsem pa za podjetje. Čim gre v pokoj, odide iz podjetja ali celo umre, gredo vsi ti napori v pozabo, če ni vse to, kar je bilo odkrito, nekje zabeleženo in priobčeno, da morejo nasledniki izsledke izkoriščati.

Problemi, ki se pojavljajo pri delu z instalacijami, se redko ponovno pojavljajo v prav isti obliki, nasprotno pa so vzroki dostikrat isti. Zato sta nauk, ki ga imamo od reševanja naloge, in pot, kako smo prišli do pravilne rešitve, dragocena za vse sodelavce IMP.

Inozemska tehnična literatura o instalacijah je zelo obsežna, včasih protislovna in ponavljajoča se. Domačega imamo bore malo in je skromno, včasih je celo zastarelo, tako da si z njim ne moremo kaj dosti pomagati. Tako je mogoče obravnavati isti problem z različnimi izhodnimi podatki, kar da se

veda različne dimenzije in rezultate. Podjetje pa mora nstopati napram investitorju z enakimi podatki, pa naj ti pridejo od kateregakoli domačega projektanta.

Vse te misli so vodile upravo IMP, da organizira oddelek za standardizacijo, ki ima nalogo, da izdaja S (standarde) – IMP. Obsegali

bodo domače in tuje norme, podatke, navodila, preizkušene sheme, poročila o izkušnjah itd. Oddelek bo tudi posredoval novosti v svetu in poglobljal znanje v pisani besedi in predavanjih sodelavcem IMP za stroko cevne in električne instalacije. S-IMP so namenjeni izključno za notranjo uporabo, ker bodo vsebovali med drugimi lastne analize problemov, ki so zanimivi za interno poslovanje.

Oddelek vodi DUŠAN GREGORKA, dipl. ing. strojništva in predavatelj na tehnični fakulteti, ki ima na polju cevnih instalacij dolgoletne izkušnje, tako v praksi kot tudi v teoriji.

Delo organov upravljanja in kolektivnih izvršilnih organov

V preteklem mesecu so se sestali na sejah centralni delavski svet, odbor za gospodarjenje ter odbor za programiranje in razvoj.

Centralni delavski svet je na seji 30. marca, o kateri smo prav na kratko poročali že v prejšnji številki našega časopisa, podrobno obravnaval analizo poslovanja celotnega podjetja v preteklem letu, potem ko so o tem že razpravljali posamezni obratni delavski sveti, vsak za svoj obrat. Poročal je direktor plansko-analitske službe Aleksander Remec.

Pri pregledu posameznih pokazateljev analize je CDS ugotovil, da so rezultati poslovanja v montažni dejavnosti nadpovprečni, medtem ko so v proizvodnih obratih nekoliko skromnejši; stroški so v splošnem v mejah realnosti, čeprav nekatere vrste stroškov kažejo izredno povišanje. Splošno vzeto pa je CDS lahko ugotovil, da je podjetje kot celota visoko preseglo planska predvidevanja in je uspeh poslovanja izredno zadovoljiv.

V nadaljnjem je CDS obširno razpravljal o delitvi dohodka za leto 1970 po predlogu direktorja finančno-računovodske službe Alojza Kosija.

Na podlagi razprav na sejah obratnih delavskih svetov, odbora za gospodarjenje ter odbora za programiranje in razvoj je CDS v primerjavi s prvotnim predlogom nekoliko prerazporedil ustvarjena sredstva, ki se razdele na poslovni sklad in sklad skupne porabe, ter hkrati sklenil, da se iz preseženega dela osebnih dohodkov za IV. tromesečje 1970 prenese 25 % v korist poslovnega sklada. Ta sredstva pripadajo obratom, ki jih lahko razporedijo v poslovni ali pa v investicijski sklad. V korist centralnih skladov podjetja pa je ODS obrata CKV Koper odobril posojilo 400.000 din, ODS enote skupnih služb pa iz dohodka projektivnega biroja 300.000 din za dobo 5 let po 6 %-ni obrestni meri, kar

je CDS sprejel in potrdil.

Glede na prerazporeditev sredstev po prejšnjih sklepih se bodo lahko izvedle investicije po planu za leto 1971. Da bi se pravilno črpala sredstva za investicije, se naroča odboru za gospodarjenje, da pripravi in sprejme plan črpanja. Z omenjenimi prerazporeditvami sredstev je CDS predloženo delitev dohodka sprejel in potrdil.

Sledilo je poročilo glavnega direktorja Stanka Krumpaka o poslovanju, delu in uspehih posameznih obratov ter podjetja kot celote, o čemer so na podlagi poročil posameznih direktorjev obratov že razpravljali ODS in spričo pokazanih rezultatov imenovali dosedanje direktorje kot individualne izvršilne organe za nadaljnja 4 leta. CDS je imenovanja na predlog posameznih ODS potrdil.

Poročilo predsednika CDS Toneta Pančurja o delu in prizadevanjih glavnega direktorja Stanka Krumpaka v preteklem letu, ki prikazuje njegov bistveni prispevek k tako uspešnim rezultatom poslovanja podjetja, je CDS v celoti sprejel. Po krajši razpravi in ugotovitvi potreb sindikalne organizacije in mladinskega aktiva za leto 71 je CDS odobril sindikalni organizaciji v podjetju dotacijo din 315.200, mladinskemu aktivu pa 25.080,00 din.

Na poročilo Stanka Kolbezna o stroških organizacije ŠIG – zimskih športnih iger gradbincev 1971, ki so bili kriti iz prispevkov pri igrah udeleženih podjetij, je CDS odobril plačilo še nepokritih stroškov v znesku 6.480,00 din.

Odbor za gospodarjenje ter odbor za programiranje in razvoj sta se sestala na skupni seji 16. aprila. Obravnavala sta poročilo o izvršenem planu realizacije in prodaje ter predlog plana prodaje za leto 1971 in investicijski plan.

V nadaljnjem je bilo na dnevnem redu poročilo in razpravljanje o finančnem

stanju podjetja, obravnavanje osebnih dohodkov, zlasti pa vprašanje terenskih dodatkov.

Poročilo o izvršenem planu realizacije in prodaje je bilo soglasno sprejeto s pripombo, naj plansko-analitska služba v bodoče prikazuje delo na proizvodnji in montaži klimatskih naprav pri obratu CKV Ljubljana ločeno. Zaradi tega naj se sestavi za to vejo dejavnosti poseben plan v sodelovanju z obratom.

Zaradi verjetnosti, da v bodoče ne bo vladala na tržišču takšna konjunktura v montažni dejavnosti kot sedaj, se priporoča vsem komercialnim službam, da pri ponudbah kalkulirajo z realnimi, nepretiranimi cenami in upoštevajo planirano stopnjo dobička. S takšno politiko si bo podjetje utrdilo položaj na tržišču kot soliden ponudnik in gotovo pridobilo dovolj dela tudi za bodoče.

Odboroma je bil predložen predlog plana prodaje za leto 1971, ki ga je plansko-analitska služba že preje dostavila na vpogled vsem komercialnim službam podjetja. Predlog so komercialne službe sprejele brez popravkov, zato sta oba odbora na priporočilo tov. Kolbezna plan dokončno potrdila.

K že sprejetemu planu investicij za leto 1971 ni bilo pripomb, postavljen je bil le rok, da do konca tega meseca dostavijo obrati plansko-analitski službi detaljne spiske investicij v okviru razpoložljivih sredstev, z dinamiko črpanja.

Poročilo o finančnem stanju podjetja izkazuje, da so znašale terjatve na dan 14. 4. 1971 – 68.470 tisoč din. Odbora sta bila seznanjena s stanjem terjatev do vseh večjih dolžnikov in sta poročilo sprejela s priporočilom, da se izterjava pospeši.

Kot posebno točko dnevnega reda sta odbora obravnavala osebne dohodke in terenske dodatke. Zaradi priprave samoupravnega sporazuma med montažnimi podjetji glede delitve dohodka, osebnih dohodkov, terenskih dodatkov in dnevnice sta odbora sprejela sklep, da se bo pravilnik o delitvi osebnih dohodkov korigiral po podpisu sporazuma. Za terenske dodatke in dnevnice pa je odbor sprejel sklep, da bi se ti zvišali že z 31. aprilom 1971, vendar naj se o višini povišanja prej dogovore med seboj montažni obrati.

Sprejet je bil sklep, da se cene proizvodov livarske stroke in elektro industrije dvignejo na nivo rentabilnega poslovanja, seveda s predhodnim sporazumom med komitenti in podjetjem oziroma zavodom za cene.

Na predlog Skupščine občine Bežigrad se v odbor za upravljanje s skladom skupnih rezerv gospodarskih organizacij pri tej občini izvolijo naslednji delegati: direktor finančno-računovodske službe Alojz Kosi, direktor prodajno projektivne službe Stanko Kolbezen in šef pravne službe dr. Gabrijel Kržič.

Vloge za stanovanjske kredite naj predhodno obravnava posebna komisija, sestavljena iz članov ožjega kolegija in do prihodnje seje pripravi predlog, o katerem bo dokončno sklepal odbor za gospodarjenje.

S seje centralnega delavskega sveta

PREGLED NEKATERIH POMEMBNEJŠIH PODATKOV O POSLOVANJU V PRVEM ČETRTELJU

Obrati	Realizacija (v tisočih din)			Indeks izvršitve	
	Planirana za		Izvršena v I. četrtlet.	let. plana	četrt- letnega plana
	leta 1971	I. četrtletje			
CKV - Ljubljana	68.900	14.469	21.509	31,2	148,6
CKV - Maribor	33.520	7.039	13.613	49,6	193,4
CKV - Koper	15.700	3.297	4.007	25,5	121,5
Elektromontaža	66.730	14.013	22.385	33,5	159,7
TEN - skupaj	40.750	8.400	8.953	18,4	106,6
- jaki tok	33.350	6.400	6.671	20,0	104,2
- šibki tok	15.400	2.000	2.282	14,8	114,1
TRATA - skupaj	46.640	9.851	13.159	28,2	133,6
- kovin. ind.	3.2050	6.731	8.396	29,3	139,6
- livarna Iv. Gorica	14.590	3.120	3.763	25,7	120,6
Projektivni biro	5.450	1.229	2.737	46,8	222,8
Avtopark	864	181	242	28,0	133,3
Program razv. sl.	1.000	210	111	11,1	53,1
Zastopstvo ALFA-LAVAL	2.050	431	254	12,4	58,9
DVI - zahod	170.000	3.928	6.326	37,0	161,0
DVI-CKV-Maribor - vzhod	18.750	-	-	-	-
Skupaj IMP	325.834	63.048	39.296	28,6	148,9

Vse pretečeno prvo četrtletje 1971 smo bralce Glasnika v glavnem obveščali o sprejetem planu in o doseženih rezultatih poslovanja po zaključnem računu za preteklo leto, manj pa o izvršenem delu tekočega leta. Zaradi tega bomo skušali zamujeno nadoknaditi in naše delavce seznaniti z nekaj bistvenimi kazalniki, ki so trenutno že na voljo, o rezultatih poslovanja, doseženih v prvem četrtletju letošnjega leta.

Samoupravni organi so v januarju sprejeli plan za letošnje leto: le-ta vsebuje vrsto kazalnikov, ki pogojujejo dobro gospodarjenje. Prav gotovo sta doseženi planirane realizacije in število za to uporabljene delovne sile bistveni merili za ugotavljanje uspešnosti poslovanja. Zaradi tega navajamo v naslednjem dejansko izvršeno realizacijo po obratih v primerjavi z letnim in četrtletnim planom ter za izvršeno oz. planirano delo uporabljene oz. planirane efektivne delovne ure.

Pregled planirane in dosežene realizacije po obratih in za podjetje kot celoto pokaže, da je bilo delo v prvem četrtletju uspešno, o čemer dovolj zgovorno pričajo podatki tabele I.

Presežki planiranih vrednosti realizacije so ugodni za vse montažne in proizvodne obrate, kakor tudi za podjetje kot celoto. Planirana realizacija ni dosežena le pri programsko-razvojni službi in zastopstvu Alfa-Laval. Delo programsko-razvojnega službe je vsebinsko vedno takšne vrste, da zahteva daljše obdobje za dovršitev, kot je to običajno v proizvodnji, zato so možna večja li manjša odstopanja od plana, kar pa se v daljšem časovnem razdobju izenačuje. Zaradi tega je izkazana neizpolnitev planske naloge opravičljiva. V realizaciji zastopstva Alfa-Laval so vsebovana samo plačila servisnih storitev in provizija od prodanega materiala iz konsignacijskega skladišča, dočim v realizaciji še ni zajeto plačilo pogodbenega zneska v višini 360.000 din za najete poslovne prostore in osebne dohodke naših delavcev, zaposlenih v zastopstvu. Predvidoma bo navedeni pogodbeni znesek realiziran v aprilu, zato lahko trdimo, da bo plan v tem

mesecu zadovoljivo izpolnjen. Za presojo uspešnosti poslovanja je bistvenega pomena dejanska poraba efektivnih delovnih ur za doseženo realizacijo v primerjavi s planom, zato ta kazalnik navajamo v tabeli II.

Če upoštevamo, da je bil letni plan realizacije po vrednosti dosežen 28,6 % ob 22,4 odstotni izrabi planiranega števila efektivnih delovnih ur, lahko ugotovimo, da je bila planirana realizacija po 3 mesecih dela dejansko presežena za 27,6 odstotkov. Doseženi uspeh, ocenjen po tem kriteriju, je ugoden za skoraj vse obrate, kar je razvidno iz pregleda, ki vsebuje indekse dejansko dosežene realizacije glede na porabljeni delovni čas:

- CKV Ljubljana	148,9
- CKV Maribor	177,9
- CKV Koper	126,6
- Elektromontaža	132,8
- TEN - skupaj	83,9
- jaki tok	91,4
- šibki tok	65,5
- Trata - skupaj	126,9
- kovin. ind.	132,2
- livarna	115,1
- Projektivni biro	229,0
- Avtopark	130,7
Program. razvoj. služba	52,3
- Zastopstvo A. L.	39,5
- DVI zahod	142,3
- DVI vzhod	-
Skupaj IMP	127,6

IEN plana realizacije ni dosegla, vendar je to opravičljivo, ker je del porabljenih ur vsebovan v nedokončani proizvodnji in polizdelkih, zato se pričakuje večja realizacija v prihodnjih mesecih. Utemeljitev za dosežke programsko-razvojnega službe in zastopstva Alfa-Laval pa je podana že na začetku tega obvestila.

Kljub ugodnemu doseganju plana realizacije pa je za podjetje manj ugoden dotok sredstev na žiro račun. Za izvršena dela in dobave so nam bili naročniki dolžni ob začetku aprila 87.922 tisoč din, po preteku 15 dni pa še vedno 68.470 tisoč din. Zaradi takšnega stanja nam občutno primanjkuje obratnih sredstev, kljub precej visokim vlaganjem dela dohodka v te namene že nekaj let nazaj.

Prav gotovo je za člane delovne skupnosti važna zasedenost razpoložljivih kapacitet z delom za bodoče mesece, zato navajamo v naslednjem nekaj podatkov, ki so nam na voljo. Sprejeti plan za leto 1971 predvideva, da mora podjetje tekom leta pogodbeno prevzeti za 253.800 tisoč din raznih montažnih del in naročil za prodajo naših industrijskih izdelkov. Vrednost neizvršenih, pa pogodbeno že prevzetih del iz preteklega leta znaša 115.400 tisoč din, skupaj s planom za tekoče leto torej 369.200.000 din (brez del v inozemstvu). V pretečenih 3 mesecih je podjetje že sklenilo pogodbe za vrednost 96.599.582 din, kar znaša 38,1 % letnega plana (skupno z prenosi iz preteklega leta pa 57,4 %). Posamezni obrati so ob koncu marca beležili naslednje vrednosti sklenjenih pogodb,

ga leta (v tisočih din):

- CKV Ljubljana	55.452
- CKV Maribor	34.337
- CKV Koper	12.053
- Elektromontaža	64.075
- TEN	20.399
- Trata z livarno	23.270
- Projekt. biro	2.414
Skupaj IMP	212.000

Na podlagi navedenih vrednosti so obrati procentualno izvršili letni plan prodaje takole:

- CKV Ljubljana	60,4
- CKV Maribor	76,5
- CKV Koper	57,1
- Elektromontaža	71,8
- TEN	35,7
- Trata	41,3
- Projektivni biro	27,8

Iz pregleda je lahko ugotoviti, da so montažni obrati dobro zasedeni z delom, nekaj slabše pa proizvodni obrati. Z upoštevanjem realizacije, dosežene v prvem tromesečju in planirane za leto 1971, ocenjujemo, da imajo posamezni obrati zagotovljeno delo vnaprej takole:

- CKV Ljubljana	6 mes.
- CKV Maribor	7 mes.
- CKV Koper	6 mes.
- Elektromontaža	7 mes.
- TEN	2 mes.
- Trata z livarno	2 mes.

Navedena približna ocenitev je v skladu s sprejetim planom prodaje, po katerem si morajo montažni obrati zagotoviti delo vsaj za 4 mesece vnaprej, proizvodni obrati pa za 2 meseca.

Prav gotovo članek ne vsebuje vseh elementov za detajlno presojo doseženega poslovnega uspeha, vendar smo mnjenja, da bo vsak bralec Glasnika lahko že iz teh podatkov ugotovil nadaljevano solidnost gospodarjenja iz preteklih let.

A. R.

Tabela II

Obrati	Efektivne delovne ure		Indeks izvršitve letnega plana
	planirane za leto 1971	izvršene v I. četrtletju 1971	
CKV Ljubljana	976.400	204.667	30,0
CKV Maribor	538.600	122.894	22,8
CKV Koper	204.730	41.241	20,2
Elektromontaža	794.400	200.426	25,2
TEN-skupaj	650.650	143.958	21,9
- jaki tok	424.875	92.966	21,9
- šibki tok	225.775	50.992	22,6
Trata-skupaj	785.000	174.496	22,2
- kov. ind.	479.800	106.357	22,2
- livarna	305.200	68.139	22,3
Projekt. biro	138.200	28.250	20,4
Avtopark	23.700	5.076	21,4
Program. razv. sl.	88.720	18.843	21,2
Zastopstvo A.L.	15.610	4.906	31,4
Uprava	260.844	54.636	20,9
DVI - zahod	474.800	123.447	26,0
DVI - vzhod	55.500	-	-
Skupaj IMP	5.007.154	1.122.840	22,4

POŠKODBE PRI DELU

»Črni petki« v letu 1970

V letu 1970 se je pri podjetju pripetilo 241 (202) poškodb pri delu. Pri tem je bilo zaradi poškodb pri delu izgubljenih 3533 (2415) delovnih dni. V breme podjetja — do 30 dni — je bilo izgubljenih 3009 (2301) del. dni, v breme socialnega zavarovanja — nad 30 dni — pa 524 (114) del. dni. Številke v oklepajih se nanašajo na leto 1969.

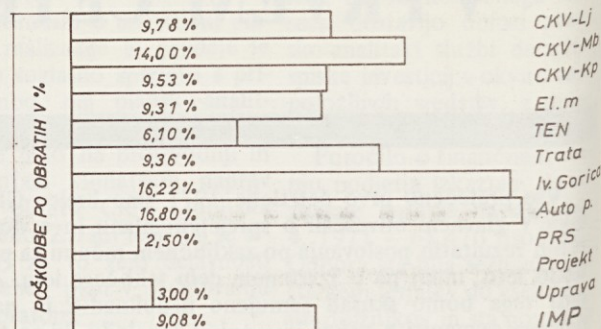
V letu 1970 je število poškodb poraslo za 0,95 % na-
pram letu 1969. V porastu
so zlasti „ostale“ poškodbe
— za 4,20 % ter tiste „na
poti iz službe“ — za 2,37 %, medtem ko so se poškodbe

pri strojih znižale — za 4,72 %. V padu so tudi poškodbe na poti v službo — za 1,84 %.

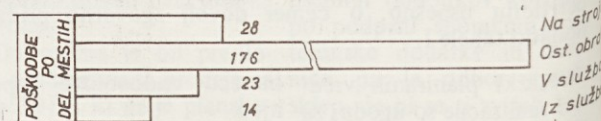
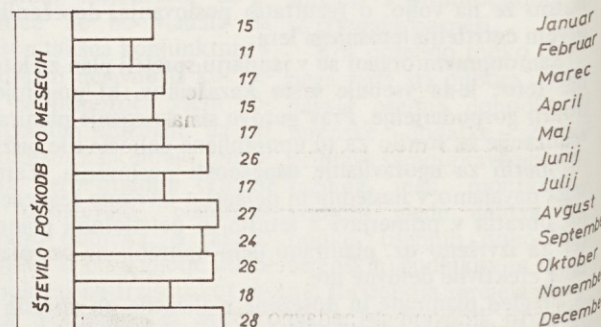
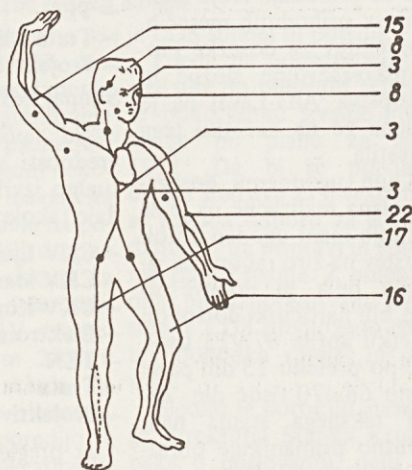
Največ poškodb se je pripetilo decembra 28 (15), sledi avgust s 27 (16) poškodbami, nato junij in oktober s po 27 (17, 24) poškodbami, septembra je bilo 24 (23) poškodb, novembra 18 (17), marca, maja in julija po 17 (20, 20, 17) poškodb, januarja, aprila pa 15 (12, 10) in februarja 11 (11) poškodb.

Po dnevih so se poškodbe dogajale takole: največ poškodb, 25 %, se je pripetilo ob petkih — „črni petek“, nato sledi ponedeljek 21 %, 20 % poškodb se je pripetilo v četrtek, ob torkih pa se je pripetilo 15 % poškodb, ob sredah 14 % in ob sobotah 4 %. Pa tudi nedelja je udeležena z 1 % nesreč.

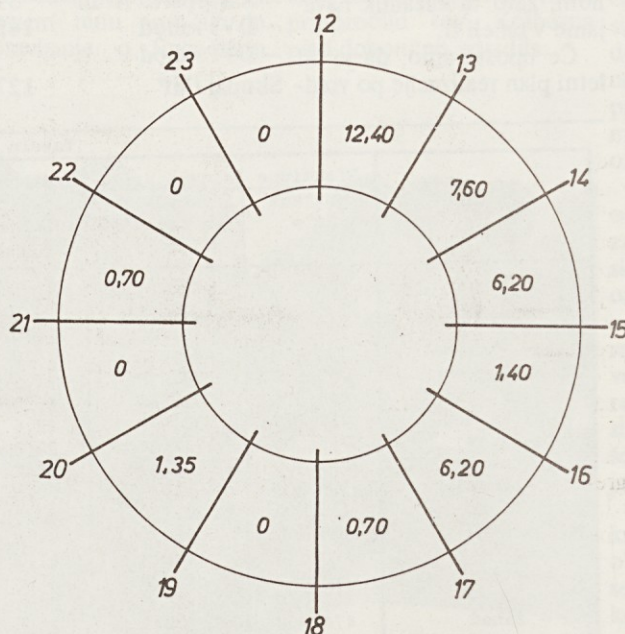
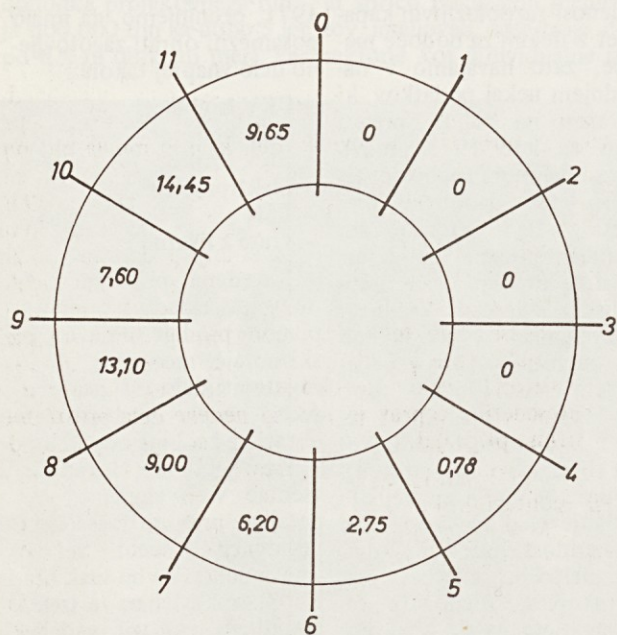
Največ se je poškodovalo kvalificiranih delavcev, in sicer 37 %, slede vajenci s 16 %, nato VKV delavci s 14 %, NKV delavcev se je poškodovalo 12 %, polkvali-

Poškodbe po delih telesa v %

Poškodbe po urah v %

ficiranih pa 6 %. Uslužbni delavci pa se je poškodovalo 5 %.

Iz gornjih podatkov je razvidno, da so poškodbe pri delu v porastu. Kje so vzroki za porast poškodb ni težko ugotoviti, teže pa bo te vzroke odpraviti spričo dejstvo, da operativna služba ne upošteva 67. člena Temeljne zakon o varstvu pri delu /Ur. l. SFRJ, št. 15/65/, ki določa: vzporedno s strokovnim izobraževanjem in izpopolnjevanjem ljudi pri delu kot tudi pri pridobivanju strokovnih kvalifikacij praktičnim delom mora organizacija poskrbeti tudi za strokovno izobraževanje in izpopolnjevanje varstva pri delu.

Organizacija preverja, ali delavci poznajo tveganja pri delu, zlasti tveganja, ki opravljajo delo v posebnih delovnih pogojih.

Novo za staro v Umagu za hotel »Adriatic«

Novo za staro, tako si je menda dejal investitor, ko se je odločil, da bo izvedel veliko obnovitev hotela „ADRIATIC“ v Umagu.

Mesto Umag je bilo še pred malo leti majhno, neznatno mesto in je spadalo v občino Buje. Zaradi razmaha turizma pa se je tako razširilo, da si je uredilo med drugim tudi svojo občinsko upravo. Med modernimi hoteli – prvenci je bil pred leti zgrajen prav hotel „ADRIATIC“, ki je še

danes zaradi svoje lepe lege na Puntih ob morju ter moderne arhitekture najljepši, pa tudi najdražji hotel tod okoli. Ta turistični objekt je bil tudi med prvimi, ki so si dali v svojih prostorih zgraditi pokrit bazen z ogrevano morskovo vodo. Danes je znan tudi že po tem, da v svojem zabavnem programu vključuje celo pevce svetovnega merila. Njegov Casino z ruleto pa skrbi, da priteka v hotel čim več deviz.

Sam objekt pa je že začel kazati znake staranja. K temu je pripomogla nedavno še znana poplava zaradi visoke plime. Investitor – „ISTRATURIST“ iz Umaga se je torej odločil za obsežno adaptacijo hotela, pri čemer je gradbena dela in vodstvo na gradbišču poveril GP „INDUSTROGRADNJA“ iz Zagreba. Za ta čas pa se je celotno osebje hotela preselilo v novozgrajeni hotel KORAL v bližnjem turističnem naselju Katoro.

Ker gre predvsem za adaptacijska dela, so izvršilni roki zelo kratki in zato vse delo še posebej forsirano. Pogodbena vrednost naših del znaša: za vodovodna inštalacijska dela 233.309,79, za dela centralne kurjave pa 667.381,40. V resnici pa je dela precej več, ker se je pokazalo, da je inštalacija precej poškodovana in jo je bilo treba v velikem delu zamenjati.

Obnovitve so se nanašale na zamenjavo talnega ogrevanja in celotnega razvoda, popolno zamenjavo kotlarne in prehod s kurjave z mazutom na lahko industrijsko olje, uvedbo radiatorskega ogrevanja v krilih objekta, kjer tega še ni bilo, ter nadomestitev starih sanitarnih

elementov z novimi iz uvoza.

Prav zaradi uvoza sanitarnih elementov (umivalnikov, bidejev, armatur itd.), ki je kasnil, pa so morale naše montažne grupe močno pospešiti svojo dejavnost, da nadoknadijo zamujeno. To jim je tudi v celoti uspelo. Tako je bilo za petek, 9. aprila, določeno, da se da v pogon nova kotlarna, ki je razen ADRIATICU namenjena tudi hotelu ZAGREB v Umagu. Investitor je namreč zaradi bližajočih se praznikov in pričakovane množice turistov predvidel otvoritev bazena. Zadano nalogo so naši monterji v celoti izvršili.

IVO GLADOVIČ, na tem gradbišču vodilni monter za centralno kurjavo, pravi:

„Naše delo teče lepo, glede kotlarne pa smo investitorja celo ugodno presenetili, čeprav je nenehno priganjal.“

Na gradbišču je še več naših montažnih skupin.

Vodilni monter FRANC CERAR pravi takole:

„Z gradbinci so bile v začetku težave, sedaj, ko je vsa groba inštalacija vode narejena, pa je vse v redu; montirati moramo

še nekaj malenkosti, izvršiti regulacijo, pa bo glavni stolp končan. Zatem se prične predelava kuhinje. Sam bazen pa je tako že nekaj časa pripravljen, sedaj namreč zaostajajo gradbinci. Za sam zaključek pravim – če bo 1. maja, bo dobro, vendar bo to težko, še posebej ker predvidevajo predelavo celotne kuhinje, s čimer se dela lahko zavlečejo v junij.“

Pripomniti je namreč treba, da prihaja ob sami adaptaciji pogosto do dodatnih del, ki niso mogla biti predvidena v predračunu. Značilni dogodek tega gradbišča pa je bil tudi, da so bili naši monterji 3 dni brez pomoči gradbincev za „štemarije“ in podobno: gradbinci so namreč izvedli 3-dnevno prekinitev iz protesta, ker je vodstvo gradbišča odločilo, da so nedelje dela prosti dnevi, vsled česar je odpadlo odhajanje domov za več dni hkrati.

Čeprav so bili monterji IMP ob našem obisku na gradbišču prezaposleni, pa so si le vzeli nekaj časa in se fotografirali za naš Glasnik. Vseh pa žal nismo mogli priključiti.

A. H.

NOVI PROJEKTIVNI ODDELEK V OBRATU ELEKTROMONTAŽA

Smo lahko zadovoljni?

Precej časa je minilo, odkar smo v obratu Elektromontaža ustanovili majhen, samostojen oddelek – projekt. Danes bi težko rekli, kdo je prvi dal to idejo in kdaj se je začelo. Dejstvo je, da smo pri izvajanju del na terenu prihajali do vedno večjih težav zaradi nepopolnih projektov. Dogajalo se je, da smo dobili od investitorja projekte – predvsem za avtomatiko vodovodov – po katerih izvedba ni bila mogoča. Tako smo morali hkrati projektirati in izvajati. Pri takem načinu dela pa imamo zelo velike težave. Naj navedem samo nekaj najpomembnejših.

Dela na gradbišču ne moremo organizirati, ker se nam iz dneva v dan pojavljajo novi problemi, na katere nismo računali. S tem je povezano vprašanje materiala, za katerega vemo, da ga vedno primanjkuje. Da ne bi preveč kasnili, uporabimo zato vse, kar vsaj delno ustreza. Ko pa ob koncu dela napravimo obračun, se včasih zgrozimo celo mi, kaj šele investitor.

Če bi hoteli to stanje opredeliti, bi temu verjetno rekli „objektivne težave“. Dober gospodar pa bi to mirno lahko imenoval „anarhija“. Tudi investitorji so uvideli, da ne more, zlasti zahtevnejših objektov, projektirati kdorkoli. Tako so od nas zahtevali in zahtevajo vedno več. Hočejo, da naše podjetje prevzame popolno odgovornost za pravilno izvedbo del. To pa je možno le tedaj, če mi prevzamemo dela od projekta do izvedbe. Zato imamo danes projektni oddelek pri obratu Elektromontaža.

Morda se bo kdo vprašal, zakaj je potrebno imeti poleg velikega projektnega oddelka – samostojne ekonomske enote – še pri Elektromontaži podobno v miniaturi. Odgovor na to bo dobil vsak že v začetku tega stavka. Projektant mora živeti v gradbiščem in poznati potek del do vseh potankosti. Na razpolago mora biti operativnemu vodstvu za vsak tehnični problem. Vedno se mora prilagoditi potrebam gradbišča in dinamike del.

Kakor povsod so tudi tu bile „otroške bolezni“. Najhuje je bilo, da so se mladi moške – mladi po letih in stažu – morali spoprijeti z največjimi težavami. Na razpolago ni bilo ne prostorov, ne ustreznih podatkov o opremi, ne starih predlog, ki bi bile v oporo. Bile so le grenke izkušnje z gradbišč in pa – na srečo – veliko dobre volje.

Prve otroške bolezni so minile. Nabrali smo si že nekaj izkušenj, dokumentacije in rešili že marsikateri problem. Vodstvo

Črpalna postaja vodovoda Novi Sad

obrata je pokazalo veliko razumevanja in nam dalo za naše delo lepe, a žal premajhne prostore. Je pač tako, da so želje in potrebe običajno večje od možnosti.

V glavnem se v našem oddelku bavimo s projektiranjem črpalnih postaj. Iz našega prejšnjega dela, pa tudi iz posvetovanja vseh Vodovodov Slovenije v Velenju, ki smo se ga udeležili s svojim referatom, smo danes že precej poznani in lahko bi rekli tudi priznani po naši državi.

Pri nekaterih vodovodih, kot npr. V Zagrebu, Bjelovaru, Novem Sadu, Sremski Mitrovici, Mariboru in drugih smo že kar popolnoma domači. Skupaj se odločamo za nova dela, skupaj rešujemo tehnične probleme, prilagajamo se drug drugemu in skušamo z lepim in poštenim sodelovanjem napraviti vse, kar je potrebno. S takim načinom dela pa smo si pridobili zaupanje investitorjev in tako imamo sedaj v projektiranju zahtevne in velike objekte.

Za Vodovod Gradole moramo napraviti avtomatiko za 6 črpalk, vsaka pa je moči 560 kW. Za Vodovod Zagreb ne vemo, kdaj bomo uspeli napraviti vse, kar želi investitor. Lahko bi kar naštevali: črpalna postaja Jurjevska, črpalna postaja Kruge, črpalna postaja Remete,

tretja etapa Male Mlake in tako dalje. Od teh črpalnih postaj ima vsaka samo elektro del v vrednosti 30 do 40 milijonov starih dinarjev. Razen tega imamo v Zagrebu še črpalno postajo Sašnjak s 5 črpalkami po 400 kW in komadni center na Žitnjaku, ki bo združeval 5, morda celo 7 črpalnih postaj, med njimi tudi Sašnjak.

V Novem Sadu moramo napraviti celoten sistem črpalnih postaj, vse do Venca za popolnoma avtomatiziran pogon. Napraviti moramo rekonstrukcijo celotne črpalne postaje in predvideti vse za nove črpalke moči po 600 kW. Pripraviti je potrebno tudi vse za novo filter postajo s 14 filtrskimi polji, za nove ranny vodnjake, za nove črpalne postaje za odpadne vode in drugo.

Prav tako zahtevne naloge nas čakajo še v Mariboru, Bjelovaru ter Idriji in drugod.

Posebno področje so komandni centri za črpalne postaje. Ekonomski račun je namreč pokazal, da se sredstva, vložena v naprave za avtomatizacijo, obrestujejo že v nekaj letih. Tako si delovna organizacija vodovoda lahko prihrani velika sredstva, če čim več črpalnih

Vodovod Zagreb: črpalna postaja v Mali Mlaki

postaj avtomatizira. To pa zahteva uvedbo komandnih oziroma pri večjem obsegu tudi dispečerskih centrov.

Na tem področju že imamo nekaj izkušenj, morali pa se bomo še dodobra seznaniti z različnimi novimi dosežki tehnike.

Predvsem gre tu za uporabo tranzistorjev, tiristorjev, telegrafskih kanalov, tonfrekvenčnih sistemov, telemehanskega sistema, za uporabo radijskih postaj za prenos meritev in komand na večje razdalje, za uporabo kontrolnih „robotov“ in drugo.

To ni stvar prihodnosti, pač pa resnična sedanjost oziroma že naše obveznosti. Za Vodovod Zagreb moramo npr. za vzhodno področje mesta napraviti komandni center na Žitnjaku. Ta center bo združeval in omogočal upravljanje s petimi, morda celo s sedmimi črpalnimi postajami. Kasneje pa bo povezan na dispečerski center v mestu. Naša pogodbeni obveznost je, da že danes izberemo sistem, ki bo omogočal vse potrebne manipulacije iz dispečerskega centra oziroma prenos podatkov v ta center.

Za Vodovod Maribor projektiramo tri črpalne postaje in kompleks vodnjakov na Kamniškem platoju. Tu je potrebno napraviti še komandni center za celotni „levi breg“, to je za vse omejenjene črpalne postaje, pre-črpalne postaje in rezervoarje.

Za Vodovod Novi Sad projektiramo komandni center, ki bo imel razen šestih ranny vodnjakov, prečrpalne postaje (3 x 600 kW), celotne filter postaje (2 x 14 filtrskih polji), še vse prečrpalne postaje za odpadne vode, celotni sistem od Trandjamenta do Venca in vsa obmestna naselja. Za obmestna naselja bomo reševali avtomatiko z „roboti“.

Reševanje takih nalog pa je vse prej kot šablonsko delo. Za vsak primer posebej moramo najti tehnično pravilno in ekonomsko upravičeno rešitev. Da pa bi lahko to napravili, bi morali poznati vse moderne dosežke tehnike in vedeti, kaj uporabljajo v tehnično bolj razvitih deželah.

To bomo pa lahko dosegli, če nam bo kdaj ostalo kaj časa za študij, če bomo imeli na razpolago ustrezne revije in drugo literaturo, če bomo imeli priložnost ogledati si seje in tovarne, skratka: če bomo vedeli, kaj se dogaja po svetu.

Kakor vidimo, imamo dela ogromno. Še več pa ga bomo lahko dobili, če bomo stopali v korak s časom oziroma z razvojem.

Lahko torej danes rečemo, da smo z vsem zadovoljni?

A. J.

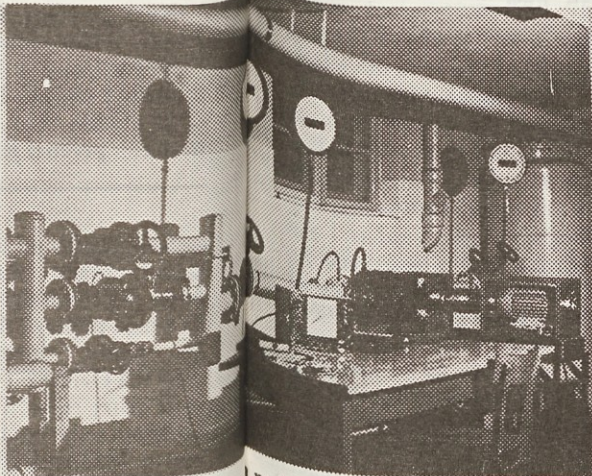
NAŠI NOVI PROIZVODI • NAŠI NOVI PROIZVODI • NAŠI NOVI PROIZVODI • NAŠI NOVI PROIZVODI • NAŠI NOVI PROIZVODI •

CT ČRPALKE

Razvoj CT črpalk je bil uspešen, van iz potrebe glede na pri-čane količine pretoka, ki po-črpalkah tipa GH ni moglo-večevati. Povečanje pri-črpalk nam omejuje je-čalk konstrukcija črpalke kot-čalk Stara, obstoječa izvedba-čalk tipa OC sicer zadovoljivi-trebe pretoka, tudi v prim-čalk tlakom, vendar ne more-čalk voljevati vse bolj zahtevni-čalk ničnih pogojev obratovanja: brežšumni tek agregata, vgraj-čalk v cevni sistem direktno in-čalk tudi minimalna poraba pro-čalk Vsled navedenih zahtev sta-čalk znane tovarne črpalk opus-čalk tip agregata in preše na tip

na tako na področju uporabe, kakor tudi po kvaliteti izdelave in sodobni obliki.

Dimenzijsko pokvirajo CT črpalke območje nazivnih premerov DN 50, DN 65, DN 80, DN 100. Hidravlična karakteristika pa je zasnovana po razvrstitvi, ki je podana po DIN normah (24255). Ta nekako normirana hidravlična razdelitev na posamezne nazivne premere črpalk pa se ne ujema s pripadajočimi elektromotorji, ki so normirani po normah JUS, DIN in priporočilih IEC. Iz teh razlogov hidravlične točke posameznih črpalk deloma odstopajo od

Laboratorij za meritve in preizkuse

Zato je v perspektivi predpostavljanih po DIN normah. Sledi, da stopnjevanje pretoka črpalke, ki bo kom-

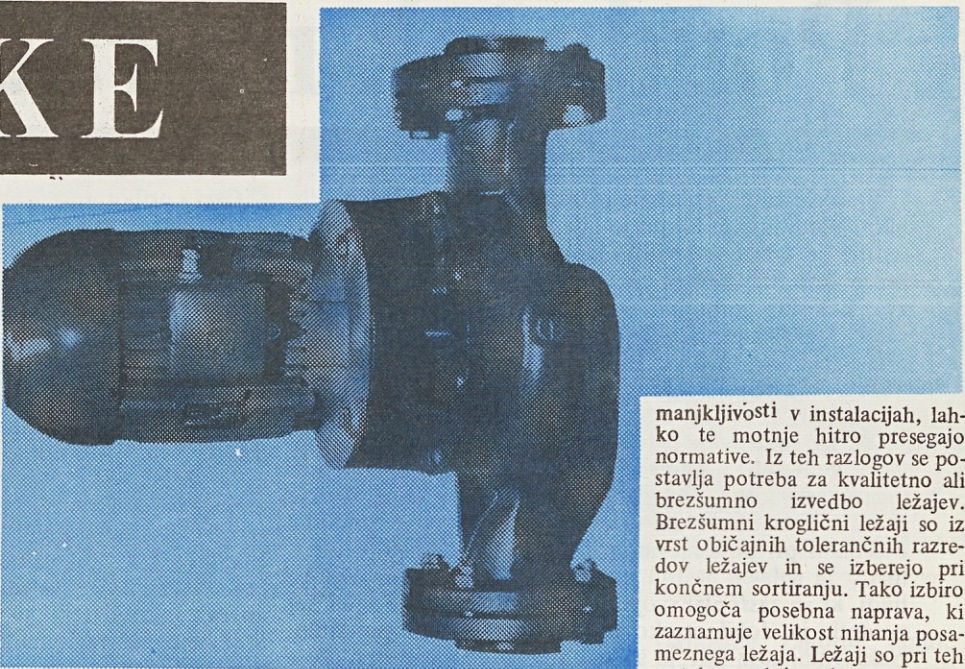
Dimenzijska razdelitev CT črpalke				
Nazivni premer	Nazivna tlačna višina	Premer tekača	Moč motorja	
DN	(m)	(mm)	(KW)	
CT 501-4/1.1	12.5	200	1.1	
CT 502-4/0.75	8	160	0.75	
CT 503-4/0.55	5	125	0.55	
CT 651-4/2.2	12.5	200	2.2	
CT 652-4/1.5	8	160	1.5	
CT 653-4/0.75	5	125	0.75	
CT 801-4/3	12.5	200	3	
CT 802-4/2.2	8	160	2.2	
CT 803-4/1.5	5	125	1.5	
CT 1001-4/4	12.5	200	4	
CT 1002-4/3	8	160	3	
CT 1003-4/2.2	5	125	2.5	

za stopnjevanju moči standardnih elektromotorjev. Vendar po manjkljivost ost tega stopnjevanja izpolnimo z usklajevanjem in stopnjevanjem dimenzij tekačev, ki so le orientacijsko podane oz. normirane po DIN. S tem stopnjevanjem dosežemo določena prekritja hidravličnih karakteristik črpalk. Hkrati pa dobimo tudi ustrezne moči elektromotorjev, ki so tako bolj racionalno izkoriščene. V tabeli so prikazane hidravlične razvrstitve črpalk ter pripadajoči elektromotorji. Po količinah pretoka obsega program CT-črpalk štiri območja. Pri tem ia vsaka posamezna količina tri tlačne višine. Iz tega je razvidno, da dobimo 12 različnih tipov črpalk. Vse te razmere veljajo za število vrtljajev motorja 1400 obr./min. Pri dvopolnih pa se te možnosti razvijanja hidravličnih karakteristik še nadalje razširijo z enostavno zamenjavo elektromotorjev z 2900 obr./min.

S takim programom črpalke lahko v perspektivi izpolnimo in zadostimo vse potrebe, ki obsegajo področje pretokov do 90 kub. m/h in tlačne višine do 60 m. Namen uporabe CT črpalk ni samo v sistemu centralnega ogrevanja, temveč tudi v drugih panogah. Iz programa CT črpalk je predviden tudi razvoj črpalke za porabno toplo vodo. Ta črpalke bi pokrivala dosedanja vrzel, ki bo nastala med GH 25 in CT 50. Konstrukcija bi bila principielno podobna CT tipom črpalk s pripadajočim standardnim motorjem.

Navedeni tehnični dosežki optimalnih izkoristkov posameznega črpalčnega agregata so praktične izkušnje in študije laboratorijskih meritev. Take hidravlične meritve pa so izvedljive le z natančnimi merilnimi instrumenti. Rezultati teh meritev morajo biti zanesljivi. Na tej osnovi določimo hidravlične podobnosti in zakonitosti posamezne črpalke. V ta namen imamo v laboratoriju zelo dobre instrumente za merjenje pretoka, tlaka, aksialnih sil, vrtilnih momentov in števila vrtljajev. Namen teh meritev je spoznati spremembe dimenzij tekačev in ohišja črpalke, ki so funkcija hidravličnih sprememb. Taki dosežki so del tradicije dolgoletnih proizvajalcev, tako črpalk, kot tudi drugih izdelkov.

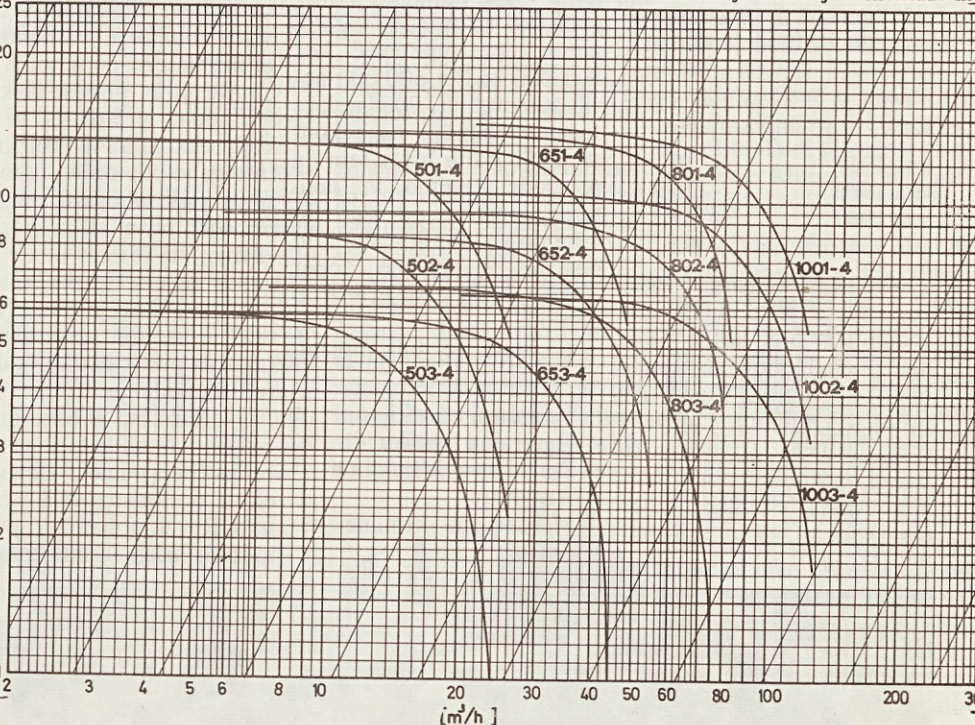
Konstrukcija samega agregata je zasnovana na hidravlični in električni del. Hidravlični predstavlja ohišje črpalke v linijski izvedbi. Drugi del pa je trifazni asinhronski prirobnici elektromotor, standardni 4-polni s podaljšano gredjo. Oba dela trdno spaja konzola, ki ima hkrati tudi funkcijo prekatne stene. S tem dobimo črpalke kot kompaktno enoto, ki jo je mogoče vgraditi direktno v cevni sistem, in sicer v poljubni legi z ozirom na gred. Izbira je zelo pomembna glede

porabe prostora, ter drugih ovir, ki se izkažejo pri montaži. Novost v konstrukciji te črpalke je dinamična drsna tesnilka, ki predstavlja glavno zaporo notra-

Bolj enostavna in cenena izvedba je pritrditev z jeklenim, tako imenovanim tolerančnim obročem. Ta pritrditev predstavlja lažje, mehkejše sestavljanje in

manjkljivosti v instalacijah, lahko te motnje hitro presegajo normative. Iz teh razlogov se postavlja potreba za kvalitetno ali brezšumno izvedbo ležajev. Brežšumni kroglični ležaji so iz vrst običajnih tolerančnih razredov ležajev in se izberejo pri končnem sortiranju. Tako izbiro omogoča posebna naprava, ki zaznamuje velikost nihanja posameznega ležaja. Ležaji so pri teh vrstah vgradnje zelo pomembni. Kot element nastopajo v obliki zvočnega telesa, skozi katerega se izražajo in proizvajajo zvoki visokih frekvenc. Taki ležaji pa zahtevajo občutljivo montažo in

njega tlaka v črpalke proti zunanijm. Tako tesnenje na gredi ima bistvene izboljšave v primerjavi s klasičnim. Pri tem je treba dodati, da je cena omenjene tesnilke precej visoka. S tem pa je zagotovljena dolga življenjska doba črpalke brez vzdrževanja in varno obratovanje glede na temperaturo 130 stopinj Celzija in tlak 10 atm. Uporaba takega elementa je nujna, sicer je črpalke že v osnovi zastarela v primerjavi z drugimi proizvajalci teh tipov črpalk, ki imajo navedene novosti že ustaljene v svoji proizvodnji.

Pri tej konstrukciji črpalke je pritrditev tekača na gred svojevrstna. Doslej smo uporabljali klasične izvedbe z moznikom (zagozda) ali navojnim zatičem. Instaliran motor v obdelovalnem stroju ali podobno, namreč ne povzroča izrazitega šuma v primerjavi z ropotom in glasnostjo okolice, ki se zaznamuje v določeni delavnici. Toda motor enake karakteristike, vgrajen v cevovod oziroma v sistem centralnega ogrevanja, bo povzročal občutne motnje v prostoru ali zgradbi. Če temu dodamo še po-

primerno kvaliteto obdelave montažnih mest, sicer je pomembnost ležaja neizkoriščena. Črpalke CT je nedvomno enakovredna svojim konkurentom. S tehnične strani uporabe in predvidene kvalitete izdelave se lahko brez nadaljnega plasira na zunanje tržišče. Vendar je pri tem potrebno to angažiranost upoštevati s pripadajočimi servisnimi službami, ki jih konkurenčne firme nudijo vzporedno. Zato je iskanje in širjenje tržišča pogojeno s ceno artikla in servisno dejavnostjo, kot ozadje pa pri tem nastopa še rentabilna serija in tehnološka ekonomičnost proizvodnje. Osnutek, razvoj in dokumentacija številčno ne omejujejo proizvodnje artikla. S. Z.

ŠESTA FRANKFURTSKA RAZSTAVA ZA SANITARNO TEHNIKO, OGREVANJE IN KLIMO

Poudarek na racionalnih rešitvah

Frankfurtska mednarodna razstava za sanitarno tehniko, ogrevanje in klimo je bila letos šestič po vrsti. Prireditev je bila izvedena pod pokroviteljstvom Centralne zveze sanitarne in ogrevalne tehnike iz Bonna, Združenja zvez nemških gospodarskih organizacij za centralno ogrevanje VdZ Hagen in Združenja nemških gospodarskih organizacij za sanitarne naprave VDS Hagen. Razstava je odprta vsako drugo leto, letos pa je bila le pet dni: od 31. marca do 4. aprila. Po tlorisu razstaviščnih prostorov (6600 kv. metrov) je največja strokovna izložba za instalacije vode, plina, ogrevanja in klimatizacij v Evropi, ker prinaša vse, kar se smatra trenutno kot najboljše. Zato je prava šola za strokovne delavce. Razstavljalci ne štedijo z besedami pri pojasnjevanju, če si ga le kdo želi. Ljubeznost in uglajen nastop sta bila prav povsod značilna za ljudi, ki so zastopali svoja podjetja. Kdorkoli je želel kaj zvedeti, je dobil strokovno in komercialno pojasnilo. Naša skupina iz IMP je štela 22 udeležencev iz vseh obratov podjetja, nadaljnjih 15 članov kolektiva pa je razstavo obiskalo na lastne stroške.

Vsak obiskovalec je dobil na razstaviščnem uradu zajeten katalog, iz katerega povzemamo naslednje podatke o porastu števila novih stanovanj v ZRN, ki so ogrevana s centralno kurjavo:

leta 1955	— 10 %
leta 1966	— 75,5 %
leta 1967	— 83,3 %
leta 1969	— 92 %

Nemška statistika izkazuje danes še 638.000 gospodinjstev brez lastne kuhinje, 7 milijonov stanovanj brez kopalnice (kadi ali prhe), 4,8 milijona stanovanj brez lastnega stranišča in nad 1,9 milijona stanovanj, ki nimajo priključka na kanalizacijo ali lastnih čistilnih naprav.

Vodja centralnega združenja, gospod S. Stengel se temu čudi, češ kako je mogoče, ko so vgradili v ZRN samo leta 1968 več kot 800.000 kadi v 600.000 novih stanovanjih. Poudarek je sedaj v Nemčiji na rekonstrukciji starih hiš, s tem da preurede kuhinjo in sanitarne prostore od kleti do vrha po sodobnih načelih in postane stanovanje zopet uporabno ter času primerno udobno.

Razstava je bila organizirana po skupinah:

- Sanitarna tehnika
- Ogrevalna tehnika
- Prezračevanje in klima
- Armature
- Merilne in krmilne naprave

- Cevi s priborom
- Črpalke
- Orodje in ureditev delavnice
- Razno

Značilen je bil trud razstavljalcev, da nudijo kompletno, ali pa da pokažejo svoj izdelek kompletiran z izdelki drugih tovarn: tako ima obiskovalec celotno predstavo, kako naj izgleda ali deluje razstavljeni del. Razstava strokovnjaku ni pokazala mnogo pomembno novega. Poudarek je bil predvsem na racionalizacijskih rešitvah, da se skrajša montažni čas na zgradbi ali v delavnici.

Pomanjkanje monterjev je v ZRN občutno. Zato je vsaka rešitev, ki prinese v tem oziru izboljšanje, za nemškega instalaterja-podjetnika zanimiva in če prinese še kakšen pfenig prihranka, se takoj prekalkulira in preizkusi. In tega je bilo obilo, tako da si je vsak obogatil znanje, pridobil nove ideje in spoznanja, kaj je prav in kje nas lahko zadene težava. Obisk predstave kot je frankfurtska, je izredno pomemben tako za posameznika, kakor tudi za podjetje.

Razstava je obsegala 8 velikih hal, od katerih je največja (peta) imela tloris za okoli 6 tlorisov velike hale na GR v Ljubljani. V posameznih halah so bile zbrane,

kolikor je bilo mogoče, naravne ene vrste.

Za nestrokovne obiskovalce je bila hala 1 prava paša za oči. Kuhinje vseh velikosti in izvedb. Zunanost se spreminja: iz pustih enobarvnih barv pohištva so prešli na nove oblike „rustika“ iz naravnih smrekovine ali vse furnirano v obliki lesa in plastike. Vgrajene pečnjake so dvignili, da se gospodinjni ni treba pripogibati. Korito in delovna ploskev sta vsa iz nerjavečega jekla. Zanimivo je še, da se zopet pojavlja žgana glina, ki daje s svojim toplim tonom toplejši videz kot jeklo, ki razen tega izgleda po daljši rabi motno in kot da bi bilo mastno in umazano.

Kot „kuhinja leta 2000“ je bil razstavljen prototip moderne kuhinjske ureditve. Med dvema okroglima mizama, ki se vrtita okoli vertikalne osi — vse na povelje — leži prav majhna delovna miza s komandno ploščo in stikalnimi urami. Gospodinja sedi, igra na tipke, in že se zavrti plošča s strojem do nje, da jo napolni z materialom za obdelavo. Seveda vsebuje delovna okrogla miza vso kuhinjsko mehanizacijo, ki danes obstaja na trgu. Druga miza se enako vrti in je namenjena za serviranje hrane. Namesto jedil-

nega kota imajo jedilno okroglo mizo.

Šlager razstave sta bila kopalnice in savna. Gre predvsem za privatna kopalnišča Velika — javna športna kopalnišča so problem zase in imajo tehnično dobro rešitev. Tudi ekonomski strokovnjaki skrbno analizirajo in izbralajo vse vrste energij, kar pomeni: odpadno toploto, kurilno olje in elektriko. V vsako kopalnico napravijo ekonomski račun o porabi energije in to je najzanimivejši del predračuna zgradbe, ker odloča o ceni vstopnice.

Po zakonu o ljudskih stanovalah dobi vsaka nova sola tudi telovadnico in bazen 25 x 1,20 m. Za to novo panogo so bili razstavljeni kotli in armatura, ki je odporna proti kemikalijam, ki jih dodajajo vodi.

Družine z visokom standardom si grade pri svojih vilah ali v hiši plavalne bazene, ki so toplotni problem za sebe. Že sam bazen je silno zahtevno delo. Prikazali so prototipe iz plastičnih elementov, ki so izdelani iz umetne smole in ojačeni s steklenimi vlakni. Ker je kopalna sezona poleti kratka, prekrijejo bazen z napihnjenim polietilenskim mehkom. S tem da po malem neprenehoma vpihujejo ogret zrak v notranjost, je prostor okoli bazena topel in ugoden za kopanje tudi pozimi. Taki bazeni so prav pripravi za hotele in motele, ker si s tem podaljšajo sezono. Upam, da bodo tudi pri nas zrasi taki baloni. Če bo energetski račun dobro pripravljen, bodo uspeli!

Od sanitarnih armatur se je košatilo nekaj pozlačenih. Ker pa je kronanih glav vedno manj, je n a primer nekdo podjetje napravilo doslej kompletne kopalnice le za 3 dvore. Za nas je nova armatura tovarne Schmiedel, ki omogoča z duhovito konstrukcijo v glavi ventila stalno enak tlak tesnila. Tlak je mogoče s ključem povečati. Zelo primerno za hotele, domove, restavracije, kjer je

Skupina naših obiskovalcev na frankfurtskem velesejmu

tvah

treba štediti z vodo in ni vedno na razpolago monter.

V veliki „kongresni“ dvorani so bile razstavljene cevi za centralno kurjavo, vodo, kanalizacijo in pribor. Po udarek je bil na bakrenih ceveh za centralno kurjavo z nataktno izolacijo iz PVC in na švedskih tenkostenskih jeklenih ceveh, ki so prožne kot polyetilske. Obe vrsti sta prav posebno primerni za enocevni sistem, ker imata vrsto prednosti pred debelostenskimi črnimi cevmi, ki jih je treba variti.

Tudi za centralno kurjavo so nudili plastične cevi za trajno temperaturo do 95 stopinj C, vendar omejeno za tlak do 2,5 atm.

Pri armaturah se še vedno pojavljajo nove konstrukcije radiatorskih ventilov za enocevni sistem. Zanimivo je to, da imamo v Evropi kljub jasnim računskim metodam prezračevanja enocevnega sistema poplavo „duhovitih“ in kompliciranih ventilov, ki naj bi „odrešilo“ delovali. V Ameriki, od koder je sistem prišel, pa uporabljajo le sesalni T-fitting in nič drugega.

O savni je pri nas malo znanega. Le najnovejši hoteli in nekaj posameznikov imajo savne. V Nemčiji obstaja posebna zveza proizvajalcev, ki izdelujejo savne in peči zanje. Najmanjše so savne za dve osebi. Poznamo dve vrsti: nemško in originalno finsko-švedsko. Najnižjo ceno ima savna za dve osebi (2500 DM, kompletno s pečjo ter obveznim čebrom, zajemalko in brezovo metlico). Razlika v izvedbi je v tem, da je finska savna neke vrste brunarica, nemška pa je toplotno izolirana z mineralno volno. Finci trdijo, da je njihova savna trajna, da z leti na kvaliteto pridobi in da lahko traja tudi 100 let.

Savn je bilo razstavljenih za celo halo. Izdelati savno ni nobena umetnost. Izdelajo lahko vsak tesar, seveda po načrtih. Za nas je zanimiva le peč: ogreva se z elektriko, s koksom ali originalno z drvmi. Vloženi kamen je lahko pohorski ali

koroški granit. Prostor oziroma toplotno izolacijo je treba računati na notranjo temperaturo + 110 stopinj C (!) pri vlagi 1 do 2 gr/kub. meter.

V dvorani za sanitarne naprave je bilo opaziti širjenje proizvodnje in izbire razkošnih izvedb umivalnic, kopalnic, stranišč itd. Značilna je bila kompozicija sanitarnih predmetov z oblogo sten in harmonija barv obloženih ploščic s sanitarnimi predmeti. To barvno razkošje je bilo očitno in poudarjeno. Prevladovala so sicer težke in tople barve, vendar pa je bilo najti tudi nežne. Umiivalniki so postali daljši in širši. Bide in straniščna školjka v konzolni izvedbi vse bolj prodirata. Odsesovanje smra-

da iz WC-skoljk se navadno skriva. Novo je odsesovanje neposredno iz školjk za masovna stranišča v šolah, restavracijah, tovarnah itd.

Konjunktura kotla za centralno kurjavo še vedno traja in je povečana z gradnjo bazenov. V hali 5 so bili razstavljeni vsi idočni tipi kotlov in gorilnikov. V konstrukciji ni nič novega. Po številu so bili jekleni kotli v veliki večini. In vendar sta bili tovarni Buderus in Štrebelj s svojimi konstrukcijskimi idejami (izraba velike toplotne prevodnosti s povečanjem turbulence zgorelih plinov ob kotlovi površini) daleč pred ostalimi. Broetje in Krupp sta imela vsak svoj paviljon. Krupp izdeluje sedaj kot normalno izvedbo le grel-

nike iz nerjaveče pločevine. Ideja, ki je ni prezreti, leži v tem, da izdeluje akumulatorske grelnike (bojlerje) tako, da jih sestavi po potrebi iz več enot. Te posode so lahko poljubno dolge. Skladajo jih v regale v 3 do 6 nadstropij. Nato s pločevino vse skupaj obdajo in toplotno močno izolirajo z mineralno volno. S tem je tovarna zmanjšala število prefabrikatov na minimum, zmanjšala težo, hkrati pa povečala izbor velikosti grelcev.

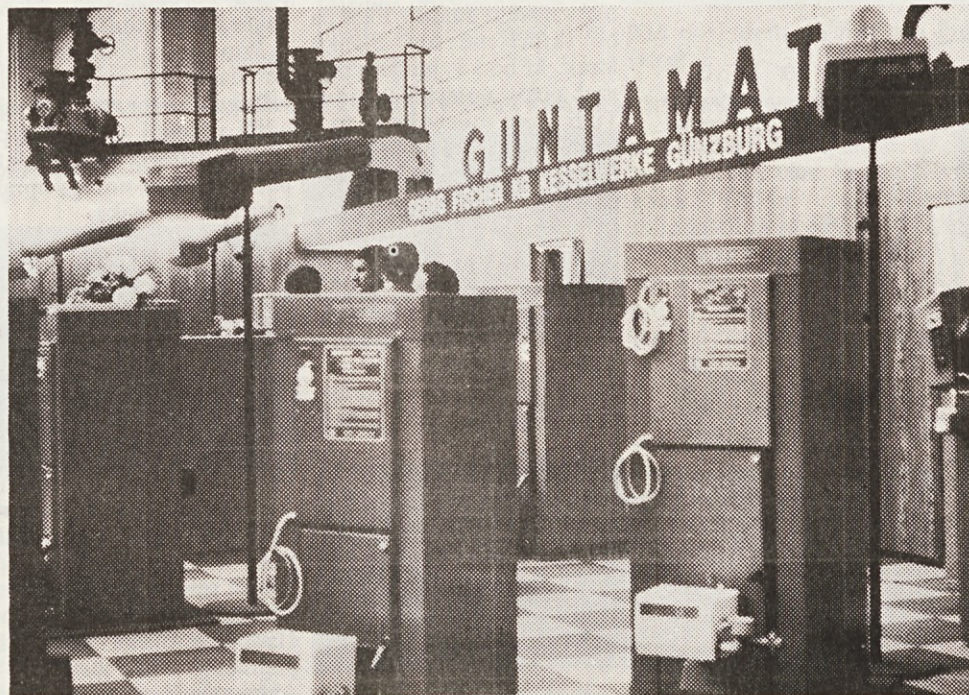
Nov razstaveni prostor je bil namenjen klimatskim napravam. Poleg poznane in ustaljene konstrukcije iz posameznih elementov so pokazali vrsto drobnih zanimivih rešitev, kot je hidravlična telekomanda, požarno-

varnostne zaporne lopute, ventilacijske enote za prisilno ventilacijo notranjih prostorov itd. Razstavljena je bila filterska tkanina za razno granulacijo zračne snage in za neke pline. Klimatsko komoro do 20.000 kub. metrov regulirajo z menjavo obratov od 0 do 100 %. Naprava deluje izredno tiho. Tudi elementi visokotlačne klime so bili razstavljeni.

Posebna razstava je bila letos „Obnova starih stanovanj“. Propaganda s strani države in raznih institucij gre za tem, da se star, izrabljen stanovanjski fond obnovi. Predlagajo predvsem obnoviti kompletno kuhinjo in kopalnico s straniščem, stanovanje pa naj se ogreva s plinskim kotlom therme. Razvod je enocevni sistem, ki je za take primere najbolj pripraven. Ob tej priliki naj se obnovi ali pa doda toplotna izolacija v taki debelini, da je instalacija plina in centralne kurjave znosna, stanovalec pa porabi čim manj goriva. Na panojih je bilo detajlno pokazano, kako je treba urediti dodatno toplotno izolacijo, da je učinkovita in da ji difuzija vlage ne škoduje. Pri obnovi niso pozabili na vgraditev pršne kopeli (namesto ležeče), ker jo je mogoče spraviti v majhen prostor.

Pri tako izčrpnih razstavi bi se moglo še marsikaj omeniti. Priporočam vsakemu, ki zna vsaj nekaj nemščine, da si čez 2 leti ogleda to čez vse poučno razstavo!

D. G.

Posnetek iz razstavnih prostorov

PRED OTVORITVIJO LETOŠNJE POČITNIŠKE SEZONE

Novosti v naših domovih

Z nastopom lepih pomladanskih dni dobiva odbor počitniške skupnosti našega podjetja vse pogostejše vprašanja: kako pa je letos z letovanjem v počitniških domovih IMP?

Iz objektivnih razlogov smo z obvestilom zakasnil in se zato opravičujemo. Centralni delavski svet je namreč šele 30. marca potrdil nove cene za letošnjo sezono. Tej številki Glasnika IMP smo priložili prijavnice in naprošamo vse člane kolektiva, ki želijo del svojega dopusta preživeti v domovih podjetja, da jih izpolnijo in jih najkasneje do 15. maja preko svojih obratov ali pa tudi direktno dostavijo odboru počitniške skupnosti.

In kaj bo letos novega v naših domovih?

BODICE

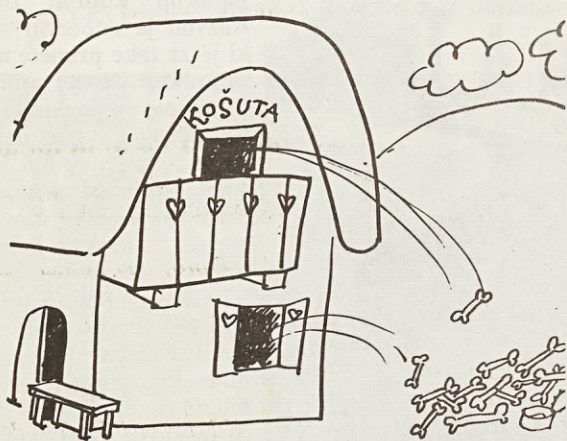
„PREDRAGA“ ŠTAMPILJKA

Naša sindikalna podružnica bo baje na prihodnji seji CDS zaprosila za novo dotacijo.

Vse doslej namreč, verjetno izključno zaradi pomanjkanja finančnih sredstev, še

ni uspela popraviti naslova v svoji uradni stampiljki, na kateri stoji, da je sedež podružnice še vedno v Črtomirovi ulici.

Nova stampiljka stane največ 25 din ...

Ob pomladanskem čiščenju najbližje okolice naših koč na Veliki planini je bilo odkrito pravcato — kurje pokopališče ...

dar po trudopolnem obiranju ni mogoče odnesti ostankov kosila dalj proč od kože, sploh jih pa prekrije — sneg, dokler je.

FIESA

Končno smo le dočakali in z gotovostjo upamo, da bo novi dom v Fiesi dograjen 20. maja. V tem domu bo gostom na razpolago 80 postelj v lepih dvoposteljnih in troposteljnih sobah, da ne omenimo lepo urejene jedilnice, verande itd.

Odbor počitniške skupnosti je na podlagi kalkulacije ugotovil, da znaša polna cena penziona v domu 46 din. Zvestno pa smo predlagali znižano ceno, in sicer:

- za člane kolektiva in njihove svojce — 30 din
- za otroke članov kolektiva od 15. leta — 20 din
- za otroke članov kolektiva do 1. leta — 5 din
- za tuje goste — 46 din

V ceni dnevnega penziona je vračunana tudi turistična taksa.

Dom bo predvidoma odprt od 10. junija dalje, izmene pa bodo na 10 dni. Le če bo prijav preveč, bi bivanja skrajšali na 7 dni oziroma če ne bo zadosti prijav, bi ga pa lahko podaljšali na 14 dni. Za prijetno bivanje v novem domu v Fiesi pa bo skrbel naš tov. Stanko Mrak, ki bo s 1. junijem prevzel posle upravnika doma. Tudi druge sodelavke bodo v glavnem članice našega kolektiva, zato pričakujemo, da bo prva sezona v novem domu zadovoljila še tako zahtevnega gosta.

V Fieso bo še nadalje vozil avtobus podjetja SAP Ljubljana in bodo vsi, ki ne bodo potovali s svojimi vozili, lahko pravočasno rezervirali vozovnice za avtobus.

LOŠINJ

V Velem Lošinju bomo letovali tako kot dosedaj. V

obeh domovih je gostom na voljo 55 ležišč. Pogoji bivanja se niso spremenili, zato je tudi cena dnevnega penziona le malenkostno zvišana:

- za člane kolektiva in njihove svojce — 23 din
- za otroke članov kolektiva do 15. leta — 15 din
- za otroke članov kolektiva do 1. leta — 5 din
- za tuje goste — 40 din

V ceni dnevnega penziona je vračunana tudi turistična taksa.

Dom v Lošinju bo odprt od 1. junija dalje. Podjetje SAP Ljubljana bo tudi letos vzdrževalo redno progo vsakih 10 dni; njihov avtobus bo vozil 12. in 22. junija, 1., 12. in 22. julija, 1., 11., 21. in 31. avgusta, zadnji pa 10. septembra. Tem datumom smo prilagodili tudi izmene v našem počitniškem domu v Vel. Lošinju in prosimo, da jih v svojih prijavah upoštevate. Vsem tistim, ki bodo potovali na Lošinje z lastnimi prevoznimi sredstvi, pa sporočamo, da trajektna linija Brestova—Porozina redno obratuje. Cena za prevoz avtomobila je 30 din v eno smer, za prevoz osebe pa 2 din. Razen te linije obratuje tudi trajektna linija Reka—Porozina, ki pa je daljša in zato tudi dražja.

Pripomnili bi še to, da je dosedanja upravnica počitniškega doma na Lošinju odšla v pokoj — gostom pa bodo postregla naša dekleta pod vodstvom novega upravnika tov. Uranjeka.

ANKARAN

V Anakaranu je članom kolektiva na voljo počitniška hiša s 4 ležišči. S prehrano smo vezani na prehrabene bone, ki jih kot člani počitniške skupnosti prejmemo pri PS „Oddih“ v Anakanu. Zato smo pogodbeno vezani na vsaj 90 %

polno zasedbo hišice, v nasprotnem primeru pa moramo plačati prispevek v višini cene penziona.

Za bivanje v počitniški hišici Ankanan veljajo naslednje cene:

- za člane kolektiva in njihove svojce — 23 din
- za otroke članov kolektiva do 15. leta — 15 din
- za tuje goste — 40 din

V ceni penziona je vračunana turistična taksa. Prispevek za pranje perila se plača upravi posebej, povrne pa se pri obračunu bivanja.

Sezona se prične 15. junija — izmene so tedenske, in sicer ob sredah.

VELIKA PLANINA

Na Veliki Planini ni bistvenih sprememb. Sezona traja skozi vse leto, izmene so predvidene ob petkih, trajanje bivanja pa se bo prilagodilo prispelim prijavam.

Cena za člane kolektiva in njihove svojce je 3 din na noč, za tuje goste je nočnina 6 din, otroci do 7. leta pa bivajo brezplačno. Turistična taksa se plačuje posebej v višini, predpisani z odlokom pristojne občinske skupščine.

Glede na nizko ceno nočitev pa naprošamo vse, ki bodo koristili počitniške hišice, da brezplačno upoštevajo hišni red in koče ob odhodu lepo pospravijo.

POHORJE

Počitniška hišica na Hočem Pohorju je v upravljanju obrata CKV Maribor.

Cena za člane kolektiva je 5 din, za tuje goste 10 din, za otroke do 7. leta je bivanje brezplačno.

Turistična taksa se plačuje posebej v višini, kot jo določa občinska skupščina.

Prijave sprejema odbor PS

POHORJE VABI

Glede na slab obisk našega počitniškega doma na Pohorju imamo vtis, da so člani našega kolektiva premalo seznanjeni z ugodnostmi, ki jih nudi. Zato posredujemo podatke, na podlagi katerih bo lahko vsak, ki bi želel izkoristiti svoj dopust na Pohorju, dobil približno sliko o legi našega doma, kakor tudi o njegovi notranji ureditvi in ugodnostih.

Dom stoji na višini 1080 m, nekaj več kot 50 m od znanega gostišča Kop, v sklopu weekend naselja, ki je komunalno urejeno. Iz priložene karte lahko ugotovimo, da vodi lahko avtomobilska cesta, ki je v glavnem asfaltirana; razen tega je možen dostop tudi iz Maribora z gondolsko vzpenjačo, od koder je približno pol ure hoda do našega doma.

Do spodnje postaje žičnice vozi iz Maribora avtobus vsakih 15 minut. V bližini zgornje postaje (1050 m) so smučarske sežehnice in vlečnice, smučarske in sankarske tekmovalne ter turistične proge, kar je ugodno predvsem za tiste, ki hočejo dopust izkoristiti v zimskem času. Tisti pa, ki bodo dopust koristili v letnem času,

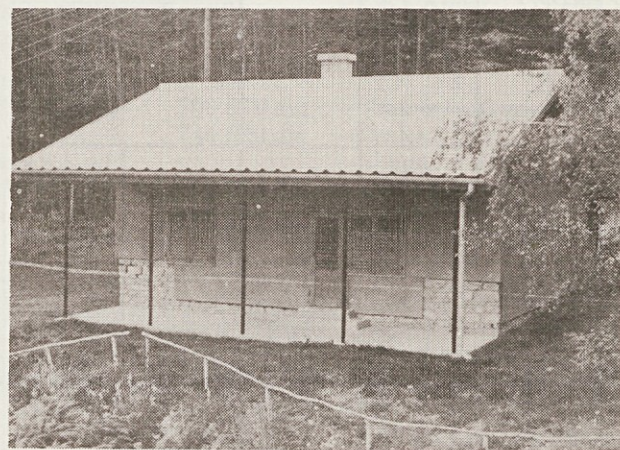
imajo obilo možnosti za izlete, bodisi peš po grebenih ali pa z avtomobilom po dobro urejenih cestah. Predvsem bi opozorili na izletniške točke, kjer se povsod najde dobro urejen planinski ali hotelski objekt, ki nudi gostinske usluge po dokaj nizkih cenah. Z razglednega stolpa (1146 m) je lep pogled po Dravski dolini, na Kozjak, Slov. Gorice in Dravsko polje. Klima je zmerna in ugodna.

Dom je novozgrajena stavba, v kateri je predstava, kopalnica s straniščem, kuhinja z električnim štedilnikom, oljno

pečjo, hladilnikom, bojlerjem, pomivalnim koritom, omaricami za shranjevanje posode in pribora, jedilni kot, nadalje velika dnevna soba z dvema kavčema, z radioaparatom in gramofonom ter dve spalnici s skupno 8 ležišči. V kuhinji so vsakomur na razpolago posoda in ostali pripomočki za kuhanje, kakor tudi jedilni pribor.

Vsak koristnik prejme ključ počitniškega doma in ključ za posteljnino v splošni službi obrata CKV Maribor. Po končanem dopustu se ključ prav tam vrne.

Za dom je določena cena bivanja v višini 5 din

Naš novi dom na hočkem Pohorju čaka na obiskovalce

na dan za člane kolektiva in njihove ožje družinske člane, za ostale pa 10 din na dan. Če računamo pri tem, da ima tisti, ki nima namena kuhati sam, možnost koriščenja gostinskih uslug po dokaj nizkih cenah v gostinskih obratih v neposredni bližini doma (gostišče Kop, Mariborska koča, Pajkov dom), lahko ugotovimo, da je možno tudi na Pohorju preživeti dopust po dokaj ugodnih pogojih. Zato vabimo člane naše delovne organizacije, da v čimvečjem številu koristijo usluge, ki jim jih nudi naš dom na Pohorju.

A. G.

Ljubljana, lahko pa se prijavite tudi direktno v obratu CKV Maribor.

Trajanje bivanja je v sezoni odvisno od števila prijav.

PLAČEVANJE STORITEV

Vsak član kolektiva prejme tudi v letošnjem letu regresa v višini 400 din ter za vsakega nezaposlenega družinskega člana po 50 din (kolikor na podlagi samoupravnih sporazumov ne bo v maju odločeno drugače).

Plačilo storitev počitniškega doma pa je možno v treh zaporednih obrokih. Prvi obrok se vplača ob odhodu na dopust, ostala dva pa pri naslednjih izplačilih

rednih mesečnih prejemkov. Razen tega imajo člani kolektiva, ki imajo več otrok, še to ugodnost, da za svojega tretjega (in vsakega naslednjega) otroka plačajo le 50 % cene penziona.

Vse usluge, ki niso zajete v ceni penziona, pa se plačujejo takoj sproti v domu, prav tako se vsaka ugotovljena škoda na napravah počitniškega doma plača takoj.

SPLOŠNO

Da ne bi člani kolektiva po nepotrebnem zapuščali delovnega mesta, bo tudi v letošnjem letu uvedena dežurna služba za urejanje zadev v zvezi z letovanjem: poslovala bo vsak ponedeljek od 14. do 17. ure v upravni stavbi IMP, soba št. 305/III. Ponovno vljudno prosimo, da se prijavite za letovanje v počitniških domovih podjetja pravočasno do 15. maja. S tem nam bo

omogočeno pravočasno izdelati točen plan za vso sezono. Odbor počitniške skupnosti pa se obvezuje, da bo podvzel vse, da bo bivanje članov kolektiva in njihovih svojcev v domovih podjetja res prijetno, tako da si bodo vsi nabrali novih moči za nadaljnje delo in naloge.

T. P.

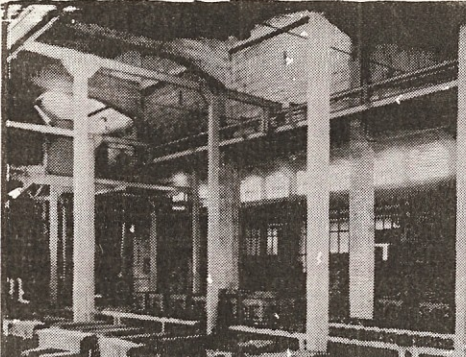
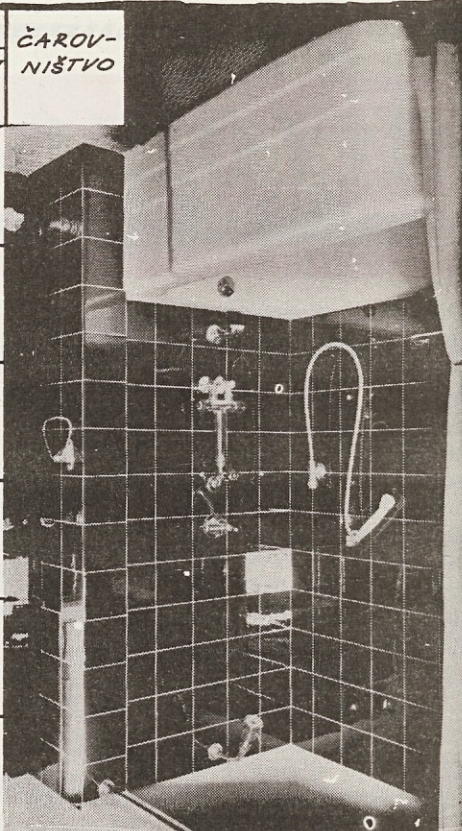
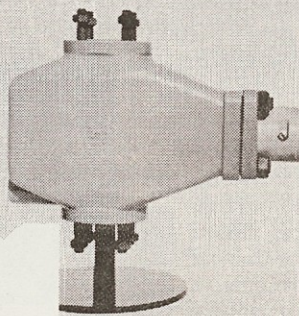
UTRINKI

Dobro, da dinar še vedno pada. Huje bo, ko bo končno – padel.

Kdor zatrjuje, da dinar ne prinaša sreče, misli običajno na denar drugih!

Sreča je dobiti račun, ki si ga že plačal. Tako lahko odpišeš z nesramnim pismom.

NAGRADNA KRIŽANKA

	POVOJ			KRAJ PRI LJUBLJANI			
	OPUS			IT. PREDLOG			
	GORIŠKA						
	START PRI MOTORJU						
			TADETEK				
	ZALOŽBA OBZORJA	BOGINJA			NEDE-LAVNOST		
		VERDI GIUSEPPE					
EKSPOR-TER							
PRITOK SAVINJE							
PRVA ČRKA		BOTA-NIK			PRAZ-NIK (ŠP.)		
ROBERTO ROSSELINI				RUDOLF FRANCL		VELIKA RIBA	LAT. PREDLOG
SLOVIT				POSUŠENA TRAVA			ZDRA-VILIŠČE
VISOKE KARTE			ZAČETEK IN KONEC	GRŠKA PESNITEV			
				RAČUN			
MATERIALNOST						ŠENOVA AVGUST	
ŠTEVILČNICA						ABORTUS	
ENOT-NOST						SKLON DEL POHIŠTVA	
KOL							
KRAJ V FRANCJI							
LOŠČILO							
BARVA KART					ITAL. SPOLNIK	JOŽE NOGRAŠEK	
					NAŠ SKAKALEC		

REŠITEV PRVOMAJSKE NAGRADNE KRIŽANKA POŠLJITE, KOT OBIČAJNO, DO 15. MAJA NA NASLOV UREDNIŠTVA: 61001 LJUBLJANA, TITOVA 37, Z OZNAKO »KRIŽANKA«. NAGRADE BODO OBIČAJNE!

Plan investicij v letu 1971

Na zadnji seji centralnega delavskega sveta, dne 30. marca, je bila sprejeta dokončna delitev dohodka po zaključnem računu za leto 1970. Hkrati s tem pa so bila razdeljena tudi sredstva za investicijske naložbe in druge namene v letu 1971. Na osnovi sprejetega sklepa je podjetju na voljo skupno 33.375.113 din sredstev za kritje raznih obveznosti, ki zapadejo v plačilo letos, in za predvidena investicijska vlaganja. Navedeni znesek je formiran iz naslednjih virov:

del dohodka za sklade po zaključnem računu za leto 1970	26.462.452 din
del dohodka za sklade od investicijske dejavnosti v inozemstvu po ZR za leto 1970	1.620.944 din
razlika med dejansko in planirano amortizacijo za leto 1970	251.961 din
prodaja osnovnih sredstev v letu 1970	62.473 din
razlika v črpanju sredstev in planom za investicije v letu 1970	893.083 din
planirana amortizacija za leto 1971	4.084.200 din
Skupaj IMP	33.375.113

Navedena razpoložljiva sredstva so po obratih razdeljena takole:

– CKV Ljubljana	5.146.043
– CKV Maribor	7.290.923
– CKV Koper	1.298.164
– Elektro-montaža	6.187.491
– TEN	3.304.436
– Trata z livarno	3.388.749
– Projektiv. biro	1.132.076
– Central. skladi	5.627.231
Skupaj IMP	33.375.113

Pri formiranju sredstev za posamezne obrate so upošte-

vane tudi anuitete za interna posojila, ki so jih prejeli oziroma dali posamezni obrati v letih 1966 do 1970, poravnava drugih obveznosti med obrati in posojilo centralnemu skladu v znesku 700.000 din, in sicer od obrata CKV Koper 400.000 din, od projektivnega biroja pa 300.000 din.

– plačilo zapadlih eksternih anuitet	1.884.646 din
– regresi za dopuste v letu 1971 in kritje razlike za leto 1970	1.350.000 din
– dotacije sindikatu in drugim družbenim organizacijam, nagrade 10 in 20-letnikom ter ostalo	800.739 din
– strokovno izobraževanje kadrov	535.700 din
– za stanovanjsko gradnjo iz dohodka leta 1970	1.512.000 din
– za obratna sredstva iz dohodka leta 1970	5.000.000 din
– dokončanje počitniškega doma v Fiesi in izdelava tehnične dokumentacije za adaptacijo počitniškega doma na Lošnju	1.300.000 din
– gradnja trafo-postaje v Vojkovi ul.	300.000 din
– posojilo za energetiko 5 % od objektov v Fiesi, Lošnju in Vojkovi ul.	80.000 din
– za razne druge investicije s 5 % posojilom	
– za energetske objekte	20.612.028 din
Skupaj IMP	33.375.113

Iz pregleda je takoj razvidno, da so planirani stroški uravnovešeni z razpoložljivimi sredstvi, kar velja za podjetje kot celoto in posamezne obrate, zato so stroški obratov enaki razpoložljivim sredstvom. Uporaba razpoložljivih sredstev je s sprejetim planom že namensko določena, razen sredstev, ki so na voljo obratom za razne druge investicije s 5 % posojilom za energetske objekte v znesku 20.612.028 din, ki je po obratih razdeljen takole:

– CKV Ljubljana 3.051.742
– CKV Maribor 6.620.330
– CKV Koper 746.500
– Elektro-montaža 5.329.254
– TEN 1.178.895
– Trata, kov. ind. 625.353
– Livarna Iv. Gor. 266.354
– Projekt. biro 698.061
– Central. skladi 2.095.539
Skupaj IMP 20.612.028 din

Po sklepu odbora za gospodarjenje ter odbora za programiranje in razvoj so obrati dolžni v okviru navedenih sredstev do konca aprila sestaviti detajlni plan investicij za leto 1971 in v njem predvideti tudi dinamiko črpanja po posameznih tromesečjih.

– neangažirana sredstva iz preteklega leta za te namene po stanju 1. I. 1971. 500.530 din
– predvidena vračila posojil 746.000 din
– predvideni stanovanjski prispevek od osebnih dohodkov v letu 1971 2.104.000 din
Skupaj 3.350.530 din

Iz odobrenega plana o namenski uporabi razpoložljivih sredstev so prikazana tudi sredstva za stanovanjsko gradnjo, ki jih bodo obrati uporabili za dodeljevanje posojil posameznikom, bodisi za nakup stanovanj ali gradnjo lastnih hiš. Planirani znesek za te namene je po obratih razdeljen takole:

– CKV Ljubljana 220.000
– CKV Maribor 280.000
– CKV Koper 200.000
– Elektro-montaža 240.000
– Projektiv. biro 250.000
– Skupne službe 150.000
– Central. skladi 172.000
Skupaj 1.512.000

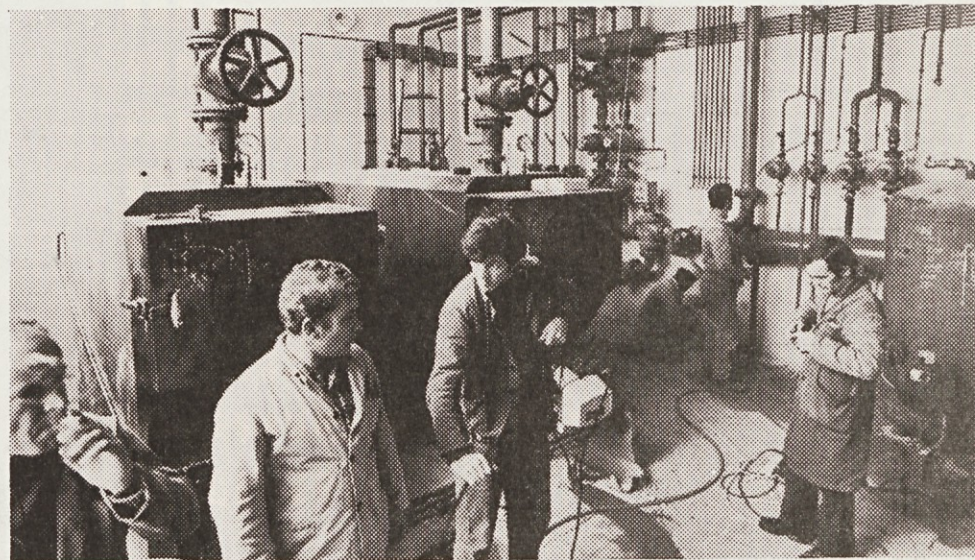
Razen teh sredstev so na voljo obratom za stanovanjsko gradnjo in posojila še naslednja sredstva:

– CKV Ljubljana 280.921
– CKV Maribor 375.628
– CKV Koper 188.584
– Elektro-montaža 355.567
– TEN 25.035
– Trata z Iv. Gorico 17.267
– Projekt. biro 277.953
– Skupne službe 213.341
– Central. skladi 278.234
Skupaj 2.012.530

so za stanovanjsko gradnjo predvidena znatna sredstva. Pri delitvi posojil morajo pristojne komisije te podatke upoštevati tako, da navedeni zneski pri posameznih obratih ne bodo prekoračeni.

Sredstva, ki se za gradnjo oz. nakup stanovanj lahko v celoti takoj izkoristijo, so tista, ki so bila na voljo koncem leta 1969, medtem ko bo priliv sredstev od stanovanjskega prispevka tekočega leta in od vračila posojil možno izkoristiti postopoma do konca leta, približno dvanajstino mesečno. Posameznim obratom so po tem tolmačenju na voljo za takojšnjo uporabo naslednja sredstva:

– CKV Ljubljana 280.921
– CKV Maribor 375.628
– CKV Koper 188.584
– Elektro-montaža 355.567
– TEN 25.035
– Trata z Iv. Gorico 17.267
– Projekt. biro 277.953
– Skupne službe 213.341
– Central. skladi 278.234
Skupaj 2.012.530

Tako je delo pri montaži kotlame

Če k temu znesku dodamo še sredstva, razporejena iz dohodka leta 1970 v višini 1.512.000 din, potem je podjetju na voljo za stanovanjsko gradnjo v tekočem letu 4.862.530 din, ki je na obrate razdeljen takole:

– CKV Ljubljana 810.921
– CKV Maribor 670.628

– CKV Koper 269.584
– Elektro-montaža 935.567
– TEN 400.035
– Trata z Iv. Gorico 397.267
– Projekt. biro 412.953
– Skupne službe 477.341
– Central. skladi 488.234
Skupaj 4.862.530

Realizacija plana investicij in plana stanovanjske gradnje je možna le pod pogojem, da se sredstva uporabljajo postopoma skozi vse leto in da se pri tem nujno upošteva planska disciplina, ki ne dopušča preseganja planiranih sredstev.

A. R.

S SKUPNEGA SESTANKA
DRUŽBENO-POLITIČNIH ORGANIZACIJ
V PODJETJU

USTAVNI AMANDMAJI IN STABILIZACIJA

To sta bili glavni temi nedavnega skupnega sestanka družbenopolitičnih organizacij našega kolektiva, t. j. OOKZ, IO sindikata in predsedstva mladinskega aktiva.

Predlog osnutka ustavnih sprememb, o katerih smo se pogovarjali, bi lahko označili kot predlog dogovorov naprednih sil naše družbe na čelu z ZKJ o družbeni akciji, ki ustreza sedanjemu času tudi kot obnovljen temelj bratstva, enotnosti in enakopravnosti narodov Jugoslavije. S tem osnutkom ustavnih sprememb seveda ni končano delo pri tem dogovoru. Z njim se predlagajo rešitve samo za del problemov s področja našega družbenega in političnega razvoja. Drugi del bomo obravnavali in obdelovali v prihodnjih dveh letih. Tu je mišljena predvsem sprememba skupščinskega sistema, ki bo morala zajeti spremenjene odnose med federacijo in republikami.

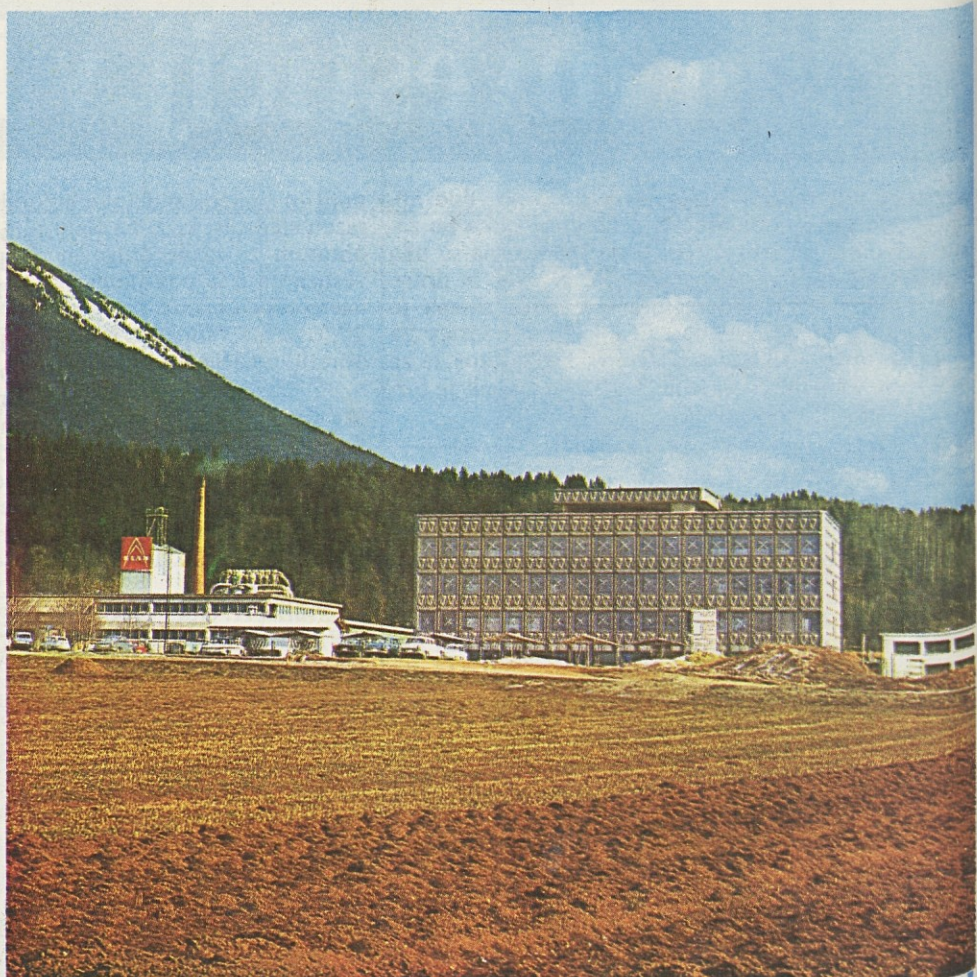
Sestanka se je udeležil tudi predsednik mestnega sindikalnega sveta in zvezni poslanec tov. Rudi BREGAR, ki je obrazložil bistvene novosti v ustavnih amandmajih in orisal proces stabilizacije. Dejstvo je, da sta rav-

no ta dva sklopa vprašanj bistvenega pomena za ves naš nadaljnji razvoj in da je od politične stabilnosti odvisna tudi gospodarska. Lahko trdimo, da bodo šele predlagani ustavni amandmaji dali tiste trdne temelje, ki bodo omogočili pravo gospodarsko stabilizacijo.

Do teh korenitih sprememb v naši družbi prihaja prav v času, ko rešujemo tudi vprašanje Titovega nasledstva. Naš predsednik je namreč enkratna zgodovinska osebnost in je last vseh jugoslovanskih narodov. Njega ne more nadomestiti nihče v Jugoslaviji. Zato je logično, da prihaja do ustanovitve predsedstva republike kot kolektivnega šefa države z enakopravno udeležbo vseh republik in pokrajin.

S temi ustavnimi amandmaji hočemo spodrežati korenine vsem morebitnim mednarodnim sporom, ki so do sedaj že dostikrat dušili napredne in konstruktivne pobude. To je možno le z decentralizacijo federacije in krepitvijo republiške državnosti.

Koncentracija kapitala v federalnih fondih je do sedaj namreč dostikrat predstavljala tudi neupravičeno kopičenje oblasti in neekonomsko prelivanje sredstev

V Elanu, tovarni športnega orodja v Begunjah, smo izvedli vse instalacije v novih obratih mehanskih delavnic, plastike in v obratu telovadnega orodja, transformatorsko in kompresorsko postajo, sedaj pa so na vrsti vse instalacije: elektrika, ogrevanje in prezračevanje v novi institutski zgradbi

v tako imenovane „politične“ investicije, ki smo jih plačevali mi vsi z vedno večjo in večjo stopnjo inflacije. V bodoče bo federacija tribuna medrepubliškega dogovarjanja in bo opravljala samo tiste funkcije, ki so neobhodno potrebne za vso državo. Zvezni organi bodo odgovorni predvsem za naslednja področja:

- kreditno monetarna politika
- ekonomski odnosi s tujino
- kontrola cen
- pomoč manj razvitim
- obrambna pripravljenost
- enotno tržišče
- mednarodne zveze

– razvoj samoupravnega sistema itd.

V predlaganih ustavnih amandmajih je končno tudi opredeljeno osebno delo z delovnimi sredstvi v lastnini občana. S tem je dana možnost, da občani na podlagi privarčevanih sredstev financirajo in opravljajo določeno dejavnost pod enakimi pogoji kot ljudje v delovnih organizacijah združenega dela, če pri tem niso kršeni samoupravni principi. Ta ustavni amandma bo gotovo pospešil tudi vračanje naših zdomcev, ki si bodo lahko z lastnimi prihranki ustvarili pogoje za določeno dejavnost na domačih tleh.

Diskusija je pokazala, da so člani našega kolektiva zelo zainteresirani za vsa dogajanja na političnem in gospodarskem po-

PISMO

Na skupni seji družbeno političnih organizacij IMP dne 19. aprila 1971 smo sklenili poslati ZIS pismo naslednje vsebine:

ZVEZNEMU IZVRŠNEMU SVETU

V zvezi z nedavnim atentatom ustaških teroristov na našega veleposlanika na Švedskem, narodnega heroja tov. Vladimirja ROLOVIČA, izražamo delavci IMP – Industrijskega montažnega podjetja v Ljubljani najodločnejši protest nad tem gnusnim dejanjem naše odpadniške ustaške emigracije.

Od ZIS zahtevamo, da podvzame najodločnejše korake pri švedski vladi in pri ostalih vladah, kjer so zaposleni naši delavci, za zaščito naših predstavnikov in delavcev na tujem, za preprečitev takšnih in podobnih dejanj, za prepoved delovanja vseh terorističnih organizacij, ki imajo namen blatiti in škodovati mednarodnemu položaju SFRJ in končno poskrbi za to, da bodo neposredni morilci najstrožje kaznovani.

Obenem naprošamo ZIS, da družini pokojnika prenese izraze našega globokega žalovanja in sočustvanja.

Ljubljana, dne 19. aprila 1971

DELOVNI KOLEKTIV – IMP

dročju in so zastavili tov. Bregarju celo vrsto vprašanj.

Na koncu še ugotovitev, da so neposredni stiki med vodilnimi političnimi delavci in člani delovnih kolektivov obojestransko lahko zelo koristni. Zelimo, da bi bilo takšnih stikov v bodoče čim več.

M. A.